

Högläsning i småbarnspedagogiken - En kvantitativ studie

Sofia Sjöblom & Linda Hagström

Lärdomsprov
Det sociala området
2021

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Det sociala området
Identifikationsnummer:	6866, 6867
Författare:	Sofia Sjöblom & Linda Hagström
Arbetets namn:	Högläsning i småbarnspedagogiken - En kvantitativ studie
Handledare (Arcada):	Annikki Arola
Uppdragsgivare:	Esbo stad
<p>Sammandrag:</p> <p>Lärdomsprovets syfte var att undersöka hur mycket pedagogerna läser högt för barnen inom småbarnspedagogiken i Esbo. Vi ville också undersöka om pedagogerna anser att läsningen är viktig i verksamheten och vilken inverkan den har på barnet från pedagogens perspektiv. Vi hade två frågeställningar. Hur ofta läser pedagogerna för barnen? Och vad anser pedagogerna att den pedagogiska målsättningen med läsningen är? Lärdomsprovet var ett beställningsarbete av Esbo stad och en del av projektet ”En utredning om hur mycket personalen läser för barnen och annars använder böcker i sin verksamhet i småbarnspedagogiken”. I bakgrundsdelen presentera vi grunderna för planen för småbarnspedagogik, historia om läsning, allmänt om högläsning, barnets språkutveckling i småbarnspedagogiken och högläsningssituation i småbarnspedagogiken. I tidigare forskningar presenterar vi undersökningar som handlar om läsning och vilka effekter den har på individer. Den teoretiska referensramen innehåller Kurkis teori om sociokulturell inspiration, Lev Vygotskys teori om kreativitet, Bronfenbrenners bioekologiska systemteori, Bronfenbrenners teori om lärande och Deweys teori om individens lärande. Teoretiska referensramen tar även upp teori om hur pedagogen kan påverka barnets livslånga lärande. Arbetets metod var en kvantitativ enkätundersökning. Den genomfördes elektroniskt och skickades till kontaktpersonen som skickade frågeformulär vidare till respondenterna. Det var 23 respondenter som svarade på frågeformuläret. Resultaten visade att högläsning sker oftast med hela barngruppen och cirka sju till tio gånger i veckan. Respondenterna ansåg att högläsningen främjar mest barnets språkutveckling, fantasiförmåga och koncentrationsförmåga.</p>	
Nyckelord:	Högläsning, Småbarnspedagogik, Esbo stad, språkutveckling, kreativitet, fantasi
Sidantal:	59
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	26.5.2021

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme: Social services	
Identification number: 6866, 6867	
Author: Sofia Sjöblom & Linda Hagström	
Title: Högläsning i småbarnspedagogiken - En kvantitativ studie	
Supervisor (Arcada): Annikki Arola	
Commissioned by: City of Espoo	
<p>Abstract:</p> <p>The purpose of this thesis was to study how often educators in Espoo early childhood education read out loud, whether they believe that to be an important activity, and what kind of an effect they believe it to have on the children. We had two research topics: how often educators read to children, and what is the pedagogic objective of reading? The Thesis was ordered by the City of Espoo and was a part of the project “An research about how much the staff reads to the children and otherwise uses books in their activities in early childhood education” In the background section we present the fundamentals of early childhood education, reading history, general reading out loud, the language development of children in early childhood education and reading aloud situations in early childhood education. In the section on previous research, we present studies that deal with reading and its effects. The theoretical frame of reference contains: Kurki's theory of sociocultural inspiration, Lev Vygotsky's theory of creativity, Bronfenbrenner's bioecological systems theory, Bronfenbrenner's theory of learning and Dewey's theory of individual learning. The theoretical frame of reference also addresses the theory of how the educator can influence the child's lifelong learning. The method of the study was an quantitative survey. It was carried out electronically and sent to a Espoo City contact person who forwarded the questionnaires to the respondents. There were 23 respondents who answered the questionnaire. The results showed that reading aloud usually takes place with the whole group of children and about seven to ten times a week. The respondents considered reading aloud to support children's language development, imagination and ability to concentrate.</p>	
Keywords:	Reading, City of Espoo, Reading aloud, learning, child's language development, imagination, creativity, Early childhood education
Number of pages:	59
Language:	Swedish
Date of acceptance:	26.5.2021

OPINNÄYTE	
Arcada	
Koulutusohjelma:	Sosionomi
Tunnistenumero:	6866, 6867
Tekijä:	Sofia Sjöblom & Linda Hagström
Työn nimi:	Högläsning i småbarnspedagogiken - En kvantitativ studie
Työn ohjaaja (Arcada):	Annikki Arola
Toimeksiantaja:	Espoon Kaupunki
<p>Tiivistelmä:</p> <p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, kuinka usein Espoon varhaiskasvatuksen työntekijät lukevat lapsille ääneen, onko se heidän mielestään päiväkodin toiminnassa tärkeää ja millainen vaikutus sillä on lapsen heidän mielestään. Meillä oli kaksi tutkimuskysymystä: kuinka usein työntekijät lukevat lapsille, ja mikä on heidän mielestään lukemisen pedagoginen tavoite? Opinnäytetyö oli Espoon kaupungin tilaama työ ja osa "Tutkimus siitä, kuinka paljon henkilökunta lukee lapsille ja muuten käyttää kirjoja varhaiskasvatuksessa"-projektia. Taustatieto-osassa esitellään varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, luku historia, yleistä tietoa ääneen lukemisesta, lapsen kielellinen kehitys varhaiskasvatuksessa ja ääneen lukeminen varhaiskasvatuksessa. Aikaisempien tutkimuksien osiossa esittelemme tutkimuksia, jotka käsittelevät lukemista ja sen vaikutuksia. Teoreettinen viitekehys sisältää: Kurkin teorian sosiokulttuurisesta innostamisesta, Lev Vygotskyn luovuuden teorian, Bronfenbrennerin bioekologisen systeemiteorian, Bronfenbrennerin teorian oppimisesta ja Deweyn yksilöllisen oppimisen teorian. Teoreettisessa viitekehyksessä käsitellään myös teoriaa siitä kuinka työntekijä voi vaikuttaa lapsen elinikäiseen oppimiseen. Työn menetelmä oli kvantitatiivinen tutkimus. Se suoritettiin sähköisesti ja lähetettiin yhteyshenkilölle, joka välitti kyselylomakkeen vastaajille. Kyselyyn vastasi 23 vastaajaa. Tulokset osoittivat, että ääneen lukeminen tapahtuu useimmiten koko lapsiryhmän kanssa ja noin seitsemän - kymmenen kertaa viikossa. Vastaajat katsoivat että ääneen lukeminen edistää eniten lapsen kielen kehittymistä, mielikuvitusta ja keskittymiskykyä.</p>	
Avainsanat:	Lukeminen, Varhaiskasvatuksen opettaja, Espoon kaupunki, kielellinen kehitys, luovuus, mielikuvitus, oppiminen
Sivumäärä:	59
Kieli:	Ruotsi
Hyväksymispäivämäärä:	26.5.2021

INNEHÅLL

FÖRORD	7
1 INLEDNING	8
1.1 Avgränsning.....	9
1.2 Syfte och frågeställningar	9
2 BAKGRUND	10
2.1 Grunderna för planen för småbarnspedagogik	10
2.2 Historia om läsning	11
2.3 Allmänt om högläsning	13
2.4 Barnets språkutveckling i småbarnspedagogiken	14
2.5 Högläsningssituation i småbarnspedagogiken	17
3 TIDIGARE FORSKNING	19
3.1 Forskningar som valdes	20
4 TEORETISK REFERENSRAM	22
4.1 Sociokulturell inspiration.....	23
4.2 Bronfenbrenners bioekologiska systemteori	25
4.2.1 <i>Barnets lärande</i>	28
4.2.2 <i>Pedagogen kan påverka</i>	29
5 METOD	31
5.1 Datainsamling.....	31
5.2 Statistisk analys.....	34
5.3 Pålitlighet och trovärdighet	35
5.4 Etiska överväganden	36
6 RESULTATREDOVISNING	37
6.1 Högläsning inom småbarnspedagogik	39
6.2 Pedagogiska målsättningen med högläsning.....	43
6.3 Ytterligare information	44
7 DISKUSSION	46
7.1 Resultatdiskussion.....	46
7.2 Metoddiskussion	49
7.3 Förslag på fortsatt forskning.....	51
Källor	52
Bilagor	55

Figurer

Figur 1. Högläsning i hela gruppen gånger per vecka (2021).	39
Figur 2. Högläsning i smågrupp med ca. 2-6 barn gånger per vecka (2021).	40
Figur 3. Högläsning individuellt med ett barn (2021).	41
Figur 4. Hur ofta bör man läsa barnlitteratur? (2021).	42
Figur 5. Viktiga faktorer för barnets utveckling (2021).	43
Figur 6. Högläsningens påverkan på barnets utveckling (2021).	44

FÖRORD

Vi vill tacka Esbo stads svenska bildningstjänster som beställde projektet och ledaren inom småbarnspedagogik Susanne Nordling som var till en stor hjälp i vår undersökning. Vi vill tacka alla respondenter som deltog i vår undersökning.

Vi vill även tacka Noora Lohi, Carina Kiukas, Ingmar Sigfrids och Annikki Arola som vi har fått inspiration och uppmuntran av under lärdomsprovets förlopp.

Vi tackar våra familjer som har varit som ett viktigt stöd för vårt lärdomsprov.

Esbo april 2021

Sofia Sjöblom

Linda Hagström

1 INLEDNING

Högläsning kan ses som en självklarhet eller som en gammalmodig företeelse i den nya teknologiska världen. (Dominković et al. 2006 s. 7).

Det finns studier som förevisar att barnets intresse för sagor utvecklas redan i spädbarnsålder. Pedagogens litteraturläsning med barnet har en stor inverkan på barnets språkutveckling och barnets färdigheter som en läsare. (Damber et. al. 2013 s. 10) Vi var intresserade hur högläsning kan fungera som ett stöd för barnets språkutveckling, koncentrationsförmåga och samspel med andra barn och vuxna.

Lärdomsprovet är ett beställningsarbete av Esbo stad och en del av projektet ”En utredning om hur mycket personalen läser för barnen och annars använder böcker i sin verksamhet i småbarnspedagogiken”. Vi var intresserade av att veta hur ofta barnen får uppleva högläsning i småbarnspedagogiken. Vi ville kartlägga hur mycket pedagogerna läser för barnen i småbarnspedagogiken men även vad pedagogerna anser att den pedagogiska målsättningen med läsningen är. Vi beräknade att det fanns ungefär 23 svenskspråkiga kommunala enheter som kunde delta i vår undersökning. Vår tanke var att beroende på vad resultaten visade, kunde Esbo Stads svenska bildningstjänster planera till exempel hur mycket de vill inkludera högläsning i sina riktlinjer och till verksamheten. Resultaten från projektet kan användas som stöd för den nya planen för högläsning inom småbarnspedagogiken. Sammanställningen kan ge tips och råd för pedagogerna att förverkliga lässtrategin.

Vi kommer att använda begreppet pedagog i lärdomsprovet, med begreppet hänvisar vi till hela personalen som arbetar i barngruppen inom småbarnspedagogiken. I vårt lärdomsprov använder vi begreppen småbarnspedagogik och småbarnspedagogisk verksamhet när vi tar upp dagvård, daghem eller när vi syftar till undersökningar från Sverige där det används ordet förskola. I det här lärdomsprovet använder vi ordet läsning och då syftar vi till allmän läsning som innefattar att man läser tyst för sig själv eller högt. Med högläsning och att läsa högt syftar vi till att personen läser för andra personer.

1.1 Avgränsning

Högläsning inom småbarnspedagogik är ett väldigt brett ämne som kan undersökas på många olika sätt. Inom ämnet kan man undersöka till exempel vad man läser, var man läser, hur man läser, till vem man läser, hurudant material man använder, barnens och pedagogernas åsikter om högläsning, pedagogernas attityder, hur man kunde göra det bekvämare för barnen och pedagogerna. Vi var väldigt intresserade av alla dessa möjligheter och vi skulle ha velat undersöka alla ämnen, därför var det svårt att begränsa temat till de som var mest intressantaste och relevantaste. Vi valde att avgränsa och fokusera oss på pedagogernas åsikter och tankar.

1.2 Syfte och frågeställningar

Vårt ena syfte var att undersöka hur mycket pedagogerna läser högt för barnen inom småbarnspedagogiken i Esbo. Vårt andra syfte var att ta reda på om pedagogerna anser att läsningen är viktig i verksamheten och vilken inverkan den har på barnet från pedagogens perspektiv.

Vi hade två frågeställningar:

- Hur ofta läser pedagogerna för barnen?
- Vad anser pedagogerna att den pedagogiska målsättningen med läsningen är?

Detta lärdomsprov kan användas som stöd för att utveckla verksamheten enligt den blivande lässtrategin.

2 BAKGRUND

I detta kapitel presenterar vi grunderna för planen för småbarnspedagogik, historia om läsning, allmänt om högläsning, barnets språkutveckling i småbarnspedagogiken och högläsningssituation i småbarnspedagogiken.

2.1 Grunderna för planen för småbarnspedagogik

Småbarnspedagogik är en planerad och målinriktad verksamhet som stöder och främjar barnets utveckling, uppfostran, välbefinnande och lärande på ett pedagogiskt och mångsidigt sätt (Utbildningsstyrelsen 2021). Grunderna för planen för småbarnspedagogik är utarbetad av utbildningsstyrelsen och är ett nationellt styrdokument där riktlinjerna styrs av lagen om småbarnspedagogik (Utbildningsstyrelsen 2018 s. 7). Resultatenheten Svenska bildningstjänster i Esbo stad har utarbetat en egen plan för småbarnspedagogik på svenska. De använder raka utdrag ur de allmänna grunderna för planen för småbarnspedagogik tillsammans med deras egna riktlinjer. Kombinerade riktlinjer grundar gemensamma riktningar för den småbarnspedagogiska verksamheten och målsättningen i deras lokala plan för småbarnspedagogik på svenska i Esbo. (Plan för småbarnspedagogik på svenska i Esbo 2019 s. 5)

En av småbarnspedagogikens uppgift är att stöda barnets språk och kommunikationsförmåga. Det är viktigt att barnets språkliga uttrycksförmåga stimuleras och de har möjligheter att få öva att berätta, förklara och diskutera olika situationer och tankar. Pedagogernas uppgift är att stöda barnets tal på olika sätt via ramsor, sånglekar och böcker. Pedagogerna ska på mångsidigt sätt använda barnlitteratur tillsammans med barnen. Barnen ska ha möjlighet att få lyssna på berättelser som innehåller ett rikligt och mångsidigt språk. De ska ha möjlighet att delta i olika växelverkande sagostunder. Barnen ska själva få berätta berättelser och lekläsa för att stöda deras språkutveckling. Barnen får möjligheter att kunna påverka och vara aktivt delaktiga i verksamheten när deras verbala förmågor utvecklas. (Utbildningsstyrelsen 2018 s. 42–44)

Lag om småbarnspedagogik säkerställer att alla barn har lika möjligheter till småbarnspedagogik, likabehandling och är jämställda. Den ska bidra till att ge barnen färdigheter och förståelse över kultur och livet. (Lag om småbarnspedagogik 13.7.2018/540 3§)

2.2 Historia om läsning

Läsning är ett beteende och en livslång process, det är att ständigt utveckla sina kunskaper och färdigheter. Läsning innebär att förstå olika mekaniska tecken och att kunna tolka innehållet. Läsning utvecklas inte av sig själv utan kräver intellektuell aktivering, vilket betyder att barnet själv ska ha behov och lust att lära sig. I en gynnsam omgivning hör barnet sagor och får erfarenheter av böckernas magiska värld. Barnet ser när vuxna läser och märker att det är värdefullt att lära sig. Lässtunder är mysiga och ökar kommunikationen mellan barnet och vuxna. Man ska läsa mycket för barnet och gemensamma lässtunder hörs till barndomen. Läsning är ett krav för att klara sig i vår kultur. En person som inte kan läsa, klarar sig inte självständigt i det moderna samhället. I undersökningar har det kommit upp att mängden av läsning är kopplad till språkliga färdigheter. I undersökningen ABC- projektet som starta år 1976, konstaterades att läsning är viktigt för att stärka barnets ordförråd och bedömningsförmåga. (Sarmavuori 2003 s. 16–19)

När man tar upp läsning som ett begrepp, är det viktigt att veta att termen har haft olika betydelser vid olika tidpunkter. Under medeltiden när det fanns få böcker och få människor som var läskunniga, var det vanligt att läsa högt böcker för varandra. När det lästes högt kunde även de personer som inte var läskunniga vara delaktiga i litteraturen och då ansåg man också att lyssnaren var läsaren. Alla som var med i ett läsningstillfälle ansågs vara läsare. Läskunniga läste även högt för sig själva, det blev inte populärt förrän på 1300-talet att läsa tyst för sig själv. (Laine 2018a s. 125–126)

Bilder trycktes på träbrickor redan innan blockbok utvecklades av Gutenberg. För att största delen av folket inte kunde läsa blev bilden ett viktigt kommunikationsmedel. Redan under medeltiden trycktes det heliga bilder, spelkort och olika bilder som var relaterade till döden på brickor. På medeltiden målades det främst för hand olika bilder

eller initialer på de tidigaste tryckta böckerna och manuskript. De var också handfärgade. (Laine 2018a s. 148)

Litteratur som var specifikt skrivet för barn skrevs inte tidigare förrän lite över tvåhundra år sedan. Tidigare fick barnen lyssna på fabler (som ofta hade djur som huvudpersoner och berättelser med moraliska konsekvenser) och folksagor samt religiös text muntligt berättat av en vuxen. De första böckerna som var specifikt riktade för barn innehöll religiös text och de var ofta bara kortare versioner av berättelser som var skrivna till vuxna personer. Det var först under 1700 - talet som det blev mer allmänt att läsa i medelklassen och då började även synen på barnen förändra. I stället för att betrakta dem som små versioner av vuxna förstod man att de behöver uppfostring och omsorg. Samtidigt kom de första böckerna som var specifikt skrivna för barn. Böckerna var för det mesta olika läroböcker som innehöll berättelser om moral, historia, geografi och ramsor som lärde barn olika kunskaper. Målet var att barnen skulle kunna anpassa sig till de vuxnas värld och lära barnen att uppföra sig på ett förväntat sätt. (Granberg 1996 s. 13–15)

Under 1800 - talet uppstod det böcker för barn som innehöll folksagor, olika rim och ramsor och fantasiberättelser. Språket och innehållet i böckerna var ändå fortfarande inte det var barnen var intresserade av och de var för svåra. Det var inte förrän mellankriget som det ansågs att det är viktigt att barnböckerna är anpassade till barnets utvecklingsnivå. Speciellt för barn som är väldigt unga är det viktigt att böckerna innehåller bilder, så att de ska förstå sig på bokens innehåll. Barnets föreställningsförmåga är inte tillräckligt mogen för att förstå avancerad litteratur. Bilderna i bilderböcker har olika funktioner, om texten i boken är svårbegriplig kan bilderna förklara och ge förståelse om textens betydelse för barnet. Bilderna kan även ge information om något som sker som inte texten berättar. (Granberg 1996 s. 15–17)

2.3 Allmänt om högläsning

En gammal gynnsam form för att öva språket och skapa en förtrogenhet för barnet är att lyssna på sagor och berätta om dem. Barnets sätt att uppfatta sin egen värld och sitt beteende utvecklas av att uppleva sagor, deras orsak, händelser, följder och hurdan stämningen är i sagan. Barnlitteratur stöder barnets sociala färdigheter och utvecklar deras känsloliv. Sagorna uppmuntrar, tröstar och främjar även barnets självständighet, de hanterar rädslor, besvikelser, förhoppningar och drömmar. Att lyssna på sagor, berättelser eller bilderböcker bör ske dagligen. När barnet följer händelserna i berättelsen lär hen att koncentrera sig på det som hen hör och samtidigt växer vokabulären. Det är bra att den vuxna uppmärksammar läsriktningen samtidigt som hen läser med barnet. Genom att visa med handen hur texten framskrider synliggörs det för barnet hur skriftspråket blir ett pratat språk. (Hakamo 2011 s. 60) Barnet lär sig även att böcker både har en fram- och bakdel. De får kunskap om att böcker kan innehålla både text och bilder. Barnen lär sig att skilja bilder och texter från varandra och tolka bildernas innehåll. (Dominković et al. 2006 s. 19)

Flera undersökningar visar att när barnet får höra berättelser och sagor redan från tidig ålder hjälper det barnet att lättare känna igen olika känslor som till exempel empati, inlevelse och förståelse för andra. Barnets föreställningsförmåga och fantasi utvecklas samtidigt som barnets verbala kunskaper blir försigkomna. Det leder till att det blir lättare för barnet att förstå olika abstraktioner vilket även främjar den intellektuella utvecklingen. (Granberg 1996 s. 41)

Detta stöds även av Dominković et al. (2006 s.16) som skriver att undersökningar visar att högläsningen stärker barnens kunskaper på olika sätt. Högläsningen stärker bland annat fantasiförmågan, ökar barnets ordkunskap och hjälper barnet att förstå sig på berättelsens innehåll. Forskarna tar även fram att barnen får viktig information om saker som inte berör deras dagliga liv, till exempel om djur som inte existerar där barnen bor. Böcker hjälper barnet att förstå känslor genom att till exempel höra sagor om människor eller djur som hen kan identifiera sig med.

Högläsning väcker även barnets eget intresse för att lära sig att läsa. Det anses vara särskilt viktigt att barn ser vuxna i sin nära omkrets läsa, för att det väcker då barnets eget intresse för läsandet. Det är speciellt modern som oftast är en viktig förebild för barnet och därför är det viktigt att barnet ser henne läsa. (Laine 2018b s. 29)

I allmänhet påverkar vårdnadshavarnas attityd om läsning på barnets intresse av att lära sig läsa. Om de anser att läsning är viktigt förmedlas deras positiva attityder omedvetet även till barnet. Om barnet ser vårdnadshavarna läsa har hen möjlighet att lära sig vad böckers funktion är. Medan om vårdnadshavarna har en negativ attityd för läsning så finns det risker att attityden vidareförs åt barnet. (Dominković et al. 2006 s.19) Därför är det bra att högläsning även sker i småbarnspedagogiken för att säkerställa att alla barn har möjlighet att se en vuxen läsa och på detta sätt främja en positiv attityd för det.

2.4 Barnets språkutveckling i småbarnspedagogiken

Barnets språk utvecklas redan tidigt i spädbarnsåldern i växelverkan med vårdnadshavaren och barnet lär sig viktiga färdigheter i samspel med dem. Tillsammans med vårdnadshavaren lär sig barnet ord och deras betydelse genom att namnge saker. Språkutvecklingen är även annat än bara prat, barnet lär sig hur blickar, röstens tonfall, ansiktsuttryck och gester är en viktig del av kommunikationen. (Aivoliitto 2021)

Nurmilaakso & Välimäki (2011 s. 31) beskriver att språket behövs för att uttrycka sig själv och för att utveckla sin individualitet. För att barnet ska lära sig så är språket särskilt viktigt, eftersom informationen som man får förvärvas och lagras i minnet och är relaterat till barnets hela utveckling. Språket påverkar också hur snabbt människans tankeverksamhet fungerar och omfattningen av det man ser och hör. Med hjälp av språket tänker man, bildar man sociala interaktioner med andra och det ger möjlighet att uttrycka känslor och olika handlingar. Barnets språk utvecklas ständigt och det är kopplat till utvecklingen av talet.

Under de åren barnen är i småbarnspedagogiken utvecklas deras språk konstant och det är den viktigaste perioden för det. Det är därför viktigt att personalen samtalar med barnen i olika lek och andra vardagliga situationer och stimulerar barnen till att uttrycka vad de menar genom ord och meningar. (Granberg 1996 s. 28–29)

När det pratas om barns språkutveckling fokuserar man för det mesta på uttalet av språket, på grund av att det noteras först när barnet pratar. En vuxen person har lätt att höra om ett barn inte uttalar orden klart. Barnets uttal berättar ingenting om den språkliga medvetenheten barnet har, utan bara om barnets förmåga att kunna uttala orden på ett korrekt sätt. Men ett otydligt uttal kan bidra till problem för barnet i sociala kontakter med de andra barnen. (Svensson 2005 s. 15)

Att stödja utvecklingen av barnens språk är en interaktion där man uppmärksammar att stödja röst- och språkmedvetenhet och samtidigt höja barnets delaktighet i småbarnspedagogiken. För att många barn börjar i småbarnspedagogiken redan i relativt tidig ålder så blir pedagogernas ansvar för att stöda barnens språkutveckling märkbar. Gammelgård (2020 s. 7) skriver att det är viktigt att den småbarnspedagogiska verksamheten är välplanerad och utvecklad. Pedagogerna har en viktig roll för att vara språkliga förebilder för barnen, detta betyder att de bör använda ett rikligt och tydligt språk när de diskuterar med barnen.

Det är viktigt att erbjuda mångsidiga material för barnen för att tillbringa en språkligt stimulerande miljö. Det finns många olika material man kan använda med barnen som exempelvis sagoböcker, sångböcker, poesiböcker, faktaböcker och ljudböcker. För en del barn är det lättare att koncentrera sig på bokens innehåll om det finns bilder som man kan se på. (Gammelgård s. 34 - 35)

I skriven text finns det ofta ord som man inte använder i talspråk. Barn får höra nya ord och begrepp och detta stimulerar deras ordförråd (Lundberg 2010 s. 14). Barnens första kontakt med böcker brukar vara i form av bilderböcker som ofta innehåller bilder på enskilda föremål som exempelvis djur. Det är viktigt att bilderna är enkla och tydliga för att de ska väcka intresse och vara meningsfulla för de allra yngsta barnen. (Dominković et al. 2006 s. 81)

Det är viktigt att planera språkövningen i småbarnspedagogiken så att tal-, skriv-, läs- och interaktionsförmågor ska kunna uppnås av så många barn som möjligt.

Högläsningssituationer där pedagogen läser en bok med barnen är ett bra sätt att främja deras förmågor men det finns även andra sätt att främja de som exempelvis genom regelbunden sagotering. Sagotering är en metod där barnet själv får berätta en saga eller en sann berättelse. När ett barn berättar sagan så skriver pedagogen upp det och när den är färdig läser hen det högt för barnet. Om det finns något som barnet vill ändra eller korrigera i sagan kan barnet fortfarande göra det. Sagotering är ett sätt att lära sig utan att bli lärd genom att barnet själv får fantisera och skapa berättelsen. Barnet lär sig att uppskatta vad hen säger och uppmuntras på detta sätt att använda språk. Pedagogen lär sig samtidigt att känna till barnets värld, vanor, färdigheter och tankar och får tips för hur hen kan planera och utveckla den dagliga verksamheten i småbarnspedagogiken. (Hakamo 2011 s. 61)

Pedagogen kan också använda till exempel dikter, eftersom språket ofta är mer varierat och färggrant än vardagsspråket som används. Dikterna kvarstannar också lätt i barnens minne, även om de innehåller några obekanta och konstiga ord för barnen. Dikterna ökar barnens ordförråd och utvecklar deras språkmedvetenhet. Barn leker med rim och ramsor på ett fyndigt och kreativt sätt när de får möjligheter till det. Roliga och lustiga rim och ramsor ökar på barnets språkliga förståelse för språkets olika möjligheter och användningar. Rams- och ringlekar och gåtor underhåller och utvecklar barnets koncentration och minne. De lär och stöder barnets självständiga lyssnande och samspel. Dessutom utvecklar det fantasin och ökar på lusten att använda språket kreativt. När man arbetar med barn är det bra att vara medveten om att bekanta lekar, ramsor och sånger ger möjligheter att utveckla och främja barns språkliga medvetenhet, tal och deras interaktionsförmåga. (Hakamo 2011 s. 63)

2.5 Högläsningssituation i småbarnspedagogiken

Som det redan har kommit fram i tidigare kapitel så är det viktigt att man inom småbarnspedagogik stöder språkets utveckling på ett helhetsmässigt sätt som till exempel via högläsning. Forskningar visar att barnens ord- och språkkunskaper främjas i högläsningssituationer där det används mångsidiga material, som till exempel sagoböcker, faktaböcker och dikter. (Nurmilaakso & Välimäki 2011 s. 35–36)

Dessutom får de barn som inte hör böcker hemma möjlighet att bli vana vid de olika känslor som böckernas innehåll förmedlar som till exempel sorg, glädje, fantasi och känslan av spänning. De kommer även i kontakt hur man skriver språk. (Svensson 2005 s. 30)

Att läsa högt litteraturböcker för barnen, är fortfarande det vanligaste sättet att behandla litteratur i småbarnspedagogiken. Det finns flera sätt hur pedagogen kan stöda högläsningen visuellt för barnen under högläsningssituationen. Det kan göras med att barnen får samtidigt se till exempel bilder, sagolådor, dockteater eller tredimensionella bilder. Barnen kan även efteråt rita teckningar om minnen, tankar och känslor som dyker upp hos dem från berättelsen under högläsningen. (Granberg 1996 s. 38)

Granberg (1996 s. 47) skriver om den pedagogiska uppgiften som högläsningssituationen har för barnet. Högläsningssituationen stöder bland annat barns språkutveckling, den stärker gruppens samhörighet, med andra ord får barnen gemensamma upplevelser via sagostunder och barngruppens gemenskap blir starkare. Högläsningssituationen främjar barnets självförtroende som leder till att barnet blir lättare motiverad att berätta själv och delta i diskussioner. Högläsningssituationen grundar empatiförmågor, utvecklar barnens koncentrationsförmåga, främjar och stärker barnens fantasiförmåga. Dessutom förmedlar sagostunden ny kunskap åt barnen och är kulturbärande. Huvudmålet är att högläsningssituationen ska stöda barnens möjligheter att få ett gott självförtroende, stärka deras fantasiförmåga och främja språkutvecklingen. Samt att väcka barnens intresse till litteratur som förmedlar ny kunskap och grunder för att träna barnets egna läs- och skrivförmågor.

Det är viktigt att pedagogen är medveten om hur hen håller sagostunder, på grund av att undersökningar visar att det finns stora variationer i hur vårdnadshavarna eller personalen som arbetar inom småbarnspedagogiken interagerar med barnen under en högläsningssituation. Det finns vuxna som läser en berättelse utan pauser, från början till slut, och kräver att barnen ska lyssna, som kan väcka ointresse hos barnen. Andra håller pauser under läsningen och tar upp okända och nya begrepp eller händelser med barnen och förklarar vad de betyder. De brukar även välja vissa stycken eller händelser från en bok för att ha ett längre samtal med barnen där man kan anknyta händelserna i boken till barnets egna erfarenheter. Då den vuxna interagerar med barnet mer i högläsningssituationen, visar undersökningar att det har en positiv inverkan och stimulerar barnets språkutveckling. Jämfört med en högläsningssituation där vuxna enbart läser boken högt och inte interagerar med barnet under högläsningen. (Lundberg 2010 s. 33)

Det bildas ofta en lyckad högläsningssituation när både barnet och den vuxna går igenom tillsammans bokens innehåll och agerar kring det genom att man ser, pekar, diskuterar och bläddrar igenom boken. Den vuxna är ändå den som vägleder lässtunden i första hand och har ansvaret för att bilda en positiv läsoplevelse tillsammans med barnen. (Dominković et al. 2006 s. 17)

Pedagogen bör även vara medveten om att det är viktigt att hen funderar på det sätt hen läser i högläsningssituationer inom småbarnspedagogiken. För att lässtunden ska bli lyckad har det en stor betydelse hur hen använder sin röst, kropp och blick i lässituationen. Genom att läsa med inlevelse boken har barnen lättare att intressera sig och koncentrera sig på berättelsen. Här är det även bra att pedagogen redan tidigare har läst boken och kan en del nästan utantill för att lättare kunna hålla ögonkontakt med barnen och upprätthålla deras intresse. (Damber et. al. 2013 s. 78)

Högläsningssituationen blir trevligare och ofta mer lyckad när lässtunden hålls för en mindre grupp av barn. Barnen ser och hör bättre det som läses och det blir lättare för dem att koncentrera sig på bokens innehåll och fördelen blir att det enklare uppstår en rik vuxen-barn interaktion. I en stor grupp finns det risker att högläsningen passiverar barnen. När det är yngre barn som deltar i lässtunden krävs det mer engagemang och

lyssnarförmåga jämfört med när pedagogen läser för äldre barn. För att lässtunden ska bli givande för de yngsta barnen i småbarnspedagogiken är det önskvärt att läsningen skulle vara lik en hemsituation i en mindre grupp med barn. (Dominković et al. 2006 s. 140–142)

För att skapa en god språklig miljö är det viktigt att pedagogen är motiverad och tycker om att läsa med barnen och att småbarnspedagogiska verksamhetsställen har mångsidiga böcker. De ska vara placerade synligt och tillgängligt för barnen så att de väcker barnens intresse. Det är önskvärt att alla grupper i småbarnspedagogiska verksamhetsställen har ett eget lugnt läs utrymme. Pedagogerna kan planera lässtunden i verksamheten så att de kan läsa med barnen varje dag. På det sätt har barnen möjlighet att få höra berättelser varje dag även om de inte får höra berättelser hemma. (Gammelgård 2020 s. 32)

3 TIDIGARE FORSKNING

I de olika skeden av lärdomsprovet har vi sökt material till arbetet via olika databaser. Vi har sökt tidigare forskningar i Ebsco, i ScienceDirect, i Google, i Google scholar, i Helmet databasen och till slut har vi också gått igenom Finna databaserna. Vi har även gått igenom litteratur, undersökningar, gradu-avhandlingar för att hitta relevanta tidigare forskningar till vår undersökning. Vi har tittat på lärdomsprov i Theseus och i Diva-portalen. Vi har sökt brett om information som behandlar vårt temaområde.

I Ebsco och ScienceDirect har vi sökt vetenskapliga artiklar alltså undersökningar om hur mycket man läser för barnen i hela världen. Det finns mycket artiklar i de här databaserna som man skulle kunna använda, men studeranden har inte tillgång till dem. I de här databaserna sökte vi artiklar som var förhandsgranskade och från åren 2009-2021. Vi har använt sökorden Reading AND Children AND Preschool, Reading to children, Reading for children, Reading AND early care och Reading AND kindergarten.

I Google, Google scholar, helmet, och i Finna har vi sökt med orden Esbo stads grunder, Lukeminen, Lukeminen lapsille, Läsning, Högläsning, Högläsning för barn, Barnets lärande, Språkutveckling, Kreativitet, Fantasi, Högläsning inom småbarnspedagogiken och Högläsningssituation.

I Diva-portalen har vi sökt olika lärdomsprov om högläsning med barn, som sökord användes högläsning och högläsning för barn i förskolan. Vi hittade flera lärdomsprov från Sverige med liknande undersökningar om hur ofta det läses högt för barnen i småbarnspedagogiken. Bergström et al. (2014) kom fram till att pedagogerna trodde att de läste mer än vad de i verkligheten gjorde samt att det fanns stora skillnader mellan de småbarnspedagogiska verksamhetsställena i Sverige. Efter att vi hade läst olika lärdomsprov, sökte vi forskningar som handlar om att vilken nytta det finns i att använda böcker i verksamheten. Vi hittade artiklar om läsning för barn i skolor och daghem. Vi såg även på föräldraperspektivet. Vi hittade mycket artiklar som inte berörde vårt tema. Här presenteras de tidigare forskningar som vi valde att använda i detta arbete för att de berör vårt tema. Några av dessa tidigare forskningar är artiklar och några av undersökningarna förekommer i en bok som undersöker läsning.

3.1 Forskningar som valdes

Logan et al. (2019) har gjort en undersökning om vilken inverkan läsning har på barnens ordförråd som får höra minst en bok per dag, jämfört med de barn som inte får. Undersökningen visade att barn som fick höra minst en saga varje dag, fick möjligheter att lära sig till och med 78 000 ord varje år. De kom till den slutsatsen att de barn som fick höra berättelser hemma hörde 1,4 miljoner fler ord under högläsningen än de barn som aldrig fick höra sagor hemma. Undersökningen visade även att det hade en stor betydelse om barnet fick höra en eller 5 böcker per dag. De som fick höra 5 eller mer hade större ordförråd. Undersökningen stöder påståendet att det finns många fördelar med högläsning och därför är det bra att det sker i småbarnspedagogiken för att det finns skillnader i familjerna hur mycket föräldrarna läser högt för barnen.

Damber et al. (2014 s. 27) gjorde en undersökning i Sverige om litteraturläsning inom småbarnspedagogiken. Materialet består av studenternas observationer av litteraturläsningen under deras praktiktid och har samlats från olika

småbarnspedagogiska verksamhetsställen i olika delar i Sverige, på olika socioekonomiska områden. Studierna är gjorda vid samma tidpunkt. Observationerna pågick i en veckas tid. Resultaten visar att det nog sker högläsning på småbarnspedagogiska verksamhetsställen i genomsnitt 6 gånger i veckan men variationen mellan enheterna är stor beroende på var i Sverige studierna är gjorda. Lässtunderna förekommer oftast en gång per dag och ofta samma tid varje dag och på flesta ställen sker lässtunderna före lunchen eller vilan. Högläsningen pågick i flesta fall 5–10 minuter. Det kom även fram att planerad högläsning inte förekom så ofta i småbarnspedagogisk verksamhet.

Svensson (2009) gjorde en undersökning i Sverige om hur ofta personalen i småbarnspedagogiken läste böcker för barnen i deras dagliga verksamhet. Materialet insamlades via studerande som observerade personalen under sin praktiktid. Studenterna har använt blanketter där de satt ett streck varje gång personalen har läst en bok för barnet. De har endast observerat ordinarie personal och långtidsvikarier för att resultaten ska vara så pålitliga som möjligt. Alla gånger personalen läste för barnen till exempel olika sagoböcker, faktaböcker och poesi räknades med i undersökningen. 232 studenter fyllde i frågeformuläret varje dag under sin praktiktid. Då det gällde läsning för hela barngruppen upplevde 85 % av studenterna att det inte lästes alls och 15 % av studenterna svarade att det lästes dagligen för hela gruppen. Medan medianvärdet visade att det lästes ungefär 10 gånger under praktiktiden, alltså en till två gånger i veckan för hela gruppen. När studenterna observerade hur ofta det skett läsning för mindre grupper av barn, upplevde 39% av studenterna att personalen läste dagligen och till och med mer än en gång per dag. Medianvärdet visade att man läste betydligt mer för barn i mindre grupper än med hela grupper. När studenterna observerade hur ofta det lästs för enskilda barn så upplevde 32% av studenterna att det inte skett någon eller väldigt lite högläsning för enskilda barn under deras praktiktid. Medianvärdet visade ändå att studenterna kunde uppleva att det lästes ungefär två gånger i veckan för enskilda barn. Det som materialet visar är att det nog sker högläsning i grupperna men det fanns stora variationer mellan enheterna och studerandes upplevelser.

(Albaladejo et al. 2018) undersökte effekterna av att lyssna på bilderböcker, låtar och kombination av båda. De undersökte vilken inverkan de har på språkutvecklingen i engelska som främmande språk. I studien deltog en grupp barn som hade spanska som

modersmål i åldern två och tre år. De utsattes för 15 ord som var inbäddade i en sagoberättelse, en sång och kombinationen av båda. Resultaten visade att sagoberättelsen var den mest effektivaste metoden för barnen att lära sig nya ord på ett främmande språk, samt som kombinationen med bilderböcker och sång också gav bra resultat, medan sången hade minst effekt. Dessutom visade studien en betydlig skillnad i vokabulär tillväxt beroende på i vilken kontext som orden presenterades i.

Sagoberättelser om historia var mest effektivast för barn att lära sig nya ord. När man kombinerade sång och berättelse, kunde man också uppnå stor framgång. I diskussionen hade man tagit upp att barns beteendemönster kunde påverka resultaten. Man kan konstatera att denna studie också stöder de andra tidigare forskningars resultat som visar att det är stor nytta att läsa högt olika böcker med barnen.

Karvo ”Kansallinen koulutuksen arviointikeskus” har gett ut resultaten av deras undersökning där de jämförde hur Grunderna för planen för småbarnspedagogikens riktlinjer stämde överens med vad personalen ansåg att verkligheten är inom småbarnspedagogiska verksamheten. Då det gällde riktlinjerna för Språkets rika värld, kom det fram att personalen ansåg att verksamhet för att förstärka språken uppfylldes. Ändå kom det fram i undersökningen att bara hälften av respondenterna svarade att man läser för barnen böcker som är pedagogiskt valda, eller att man läser ramsor och har språklekar dagligen. 4% av personalen ansåg att barnen inte har haft tillgång till material som ska stärka språket mer än enstaka gånger. (Repo et al. 2019 s. 95)

4 TEORETISK REFERENS RAM

I den teoretiska referensramen tar vi upp Kurkis teori om sociokulturell inspiration, Lev Vygotskys teori om kreativitet, Bronfenbrenners bioekologiska systemteori, Bronfenbrenners teori om lärande och Deweys teori om individens lärande. Teoretiska referensramen tar även upp teori om hur pedagogen kan påverka barnets livslånga lärande.

4.1 Sociokulturell inspiration

Inspiration härstammar från ordet anima som betyder liv eller att inspirera, men det har också använt ordet animus som kopplas till motivation och rörelse. Som en central definition kan inspiration ses som en metod att väcka människors känslor och självförverkligande process. Inspiration väcker människornas medvetenhet, organiserar verksamhet och får människor aktiverade. Inspiration riktar sig på att främja social kommunikation, att öka samspel mellan människor och att utveckla möjliga situationer som strävar till att förbättra människors livskvalité. (Kurki 2000 s. 19)

Sociokulturell inspiration har haft olika tyngdpunkter och definitioner beroende på land och den kulturella situationen. Sociokulturell inspiration har alltid handlat om pedagogiskt medvetande, delaktighet och social kreativitet i politiska rörelser. Sociokulturella inspirationens syfte har varierat från att befria social kommunikation, stärka intima förhållanden mellan människor, att stöda speciellt lärande eller påverka samspelet mellan människor och samhället eller att ta kontroll. (Kurki 2000 s. 11)

Sociokulturell inspiration är att utvidga medvetandet för att uppnå total frihet. Man har förstått att det påverkar samhällets system på alla nivåer till exempel i kulturell, social, ekonomisk och i politisk verksamhet. Professionell inspiration användes inte enbart som en ny social arbetsmetod för att utveckla samhället utan var en nödvändig lösning för samhällets behov. (Kurki 2000 s. 12)

Inspirationens huvudsyfte är att väcka upp liv i de ställen där det inte finns, att skapa rörelse, orolighet, rastlöshet och att stöda initiativtagande, att sätta i gång, självständigt arbetande och ansvarstagande. Detta är väldigt krävande för den professionella. Andra syften är att stöda och få rörelse i de förmågor som redan finns, även om de är svaga. Man motiverar, väcker, stärker och leder individer och grupper förmågor och styrkor, så att individer deltar i sociala-, uppfostrande- och kulturella verksamheter. Inspiration är även att bygga upp ett humant samhälle och goda vardagar för att uppnå en bättre livskvalité. Det är viktigt att stöda kreativitet, mångfaldighet och självstyrande i grupper och med individer. (Kurki 2000 s. 23)

Inspiration inom uppfostran rotar sig i en aktiv och delaktig pedagogik.

Med sociokulturell inspiration strävar man till vissa attityds och människorelationernas förändringar. Verksamheten grundar sig i icke styrande och aktiva pedagogiska metoder. Man bryter stela vardagliga relationer och stöder individer till självstyrande och fria relationer som ger individen mer friare möjlighet att välja sitt agerande och sin livs riktning. Inspiration är att vara med i en gemenskap och vara med i gemenskapens verksamhet. Det är att uppfostra, men inte att lära, det är att förmedla information.

Inspirationens uppgift i en gemenskap är att väcka och motivera individers och grupper vilja att uppfostra sig själv genom till exempel diskussioner. Pedagogen är inte den som delar ut information, utan tar del i diskussionen, vägleder till dialog och hjälper de andra. (Kurki 2000 s. 25)

Kreativitet och fantasi är tillsammans sammanhängande, men betydelsen är inte den samma. Kreativitet och fantasi händer i individens tankegångar. Som gemensamma faktorer för kreativitet och fantasi kan ses vara framgångar, innovationer, möjligheter som är mentala, att man hittar på nya saker eller nya tillvägagångssätt som individen kan bli erbjuden eller binda mellan andra individer i en viss situation. Enligt Vygotsky är fantasi grunden för kreativitet och kreativitet är att skapa något nytt eller kombinera något. Den mänskliga fantasin har skapat hela den kulturella världen. Kreativitet handlar om att kombinera erfarenheter på nya sätt, inte att skapa dem från början eller på nytt. Kreativitet avses vara i vårt synsätt relationellt till kommunikation mellan människor därför förstår Vygotsky kreativiteten som en psykologisk mekanism, alltså som en medvetandeform. Vygotsky tar fram att grunden för allt skapande är att konstruera och kombinera erfarenheter. (Johansson & Pramling Samuelsson 2007 s. 13–14)

Inom småbarnspedagogik lär sig barnet av de möjligheter hen har att skapa något nytt till exempel om barnet får höra en berättelse, kan barnet använda kunskapen i framtiden i en ny situation som måste lösas genom de erfarenheter som kommit upp genom att använda kreativitet och fantasi. Individens kreativa förmåga bildas från lätta former och formas till mera komplicerade former. Formerna uppkommer i anslutning till andra former, då människor skapar verksamheter och när individen skapar erfarenheter. Kreativitet och fantasi är alltid förbunden och skapas från verkligheten. Kreativitet är att

skapa något nytt och en innovation som också kan kopplas till tidigare erfarenheter. Fantasi ger möjligheten till både barnet och den vuxna att samspela utanför den mentala aktiviteten som pågår. (Johansson & Pramling Samuelsson 2007 s. 14)

4.2 Bronfenbrenners bioekologiska systemteori

Bronfenbrenner undersökte barnets utveckling och var intresserad av hur sociala och kulturella effekter påverkar utvecklingen. Bronfenbrenner undersökte växelverkan och samspelet mellan olika miljöer och förklarar sin teori med de ryska babushkadockorna. Varje lager på en docka presenterar en av hans miljöer. Bronfenbrenner skapade först fyra lager och gav dem namnen micro-, meso-, exo- och makrosystemen. Detta kallades för ekologiska systemteori. Efter att Bronfenbrenner hade skapat den femte lagret, kronosystemet, böt han namnet på sin teori till bioekologiska systemteori. (Härkönen 2008. s. 21–26) Bronfenbrenners teori kan användas för att kartlägga den enskilda individens livssituation och hans behov av stöd i alla livskeden. I det här lärdomsprovet utgår vi ifrån Bronfenbrenners teori på en yttlig nivå, när vi vill förstå vilka faktorer påverkar barnets utveckling och högläsningen i småbarnspedagogik. Systemen presenteras i ordningen makro-, exo-, meso- och microsystemet. Till slut tillsätts kronosystemet som presenterar påverkan av tiden.

Makrosystemet är det yttersta lagret i systemet och tar fram att samhälle, lagar, kultur, religion och sociala värderingar påverkar barnets liv i samhället och de beteenden som barnet kommer att växa upp med. Reglerna, resurserna och miljöerna förklarar vad är tillåtet och vad man kan utveckla. (Tjersland et al. 2011. s. 91–92)

Det betyder att i makrosystemet påverkas barnet och läsningen, indirekt via lagen om småbarnspedagogik, barnskyddslagen, barnets rättigheter och styr dokument till exempel Grundera för planen för småbarnspedagogik eller lässtrategin inom kommunen. Staten och kommunen ger ut reklamer och broschyrer som påverkar människornas förhållningssätt till att man läser med barnen. Det utförs även undersökningar som stöder läsningens viktighet och hur man kan stöda barnets lärande genom läsning. Om det inte finns tillräckligt med resurser i samhället för att stöda

läsningen med barn kan detta påverka alla lager i systemet och barnet. Resurserna kan vara till exempel, böcker, människor, möjlighet till mindre grupper och utrymmen.

Exosystemet betyder att det finns samspel mellan flera miljöer runt omkring barnet även om barnet inte är den som alltid deltar eller kan påverka dessa miljöer. (Tjersland et al. 2011. s. 91)

Det betyder att det finns olika service som staten och kommunen erbjuder till föräldrarna till exempel barnrådgivningen, granskningar på hälsostationen och ekonomiskt stöd från FPA. Kommunen har andra service som barnet kan ta del i till exempel läsklubbar eller annan läsningsverksamhet och det finns möjlighet att besöka biblioteket eller söka material från bibliotek. Andra indirekta miljöer kan vara till exempel grannar och föräldrarnas arbetsplatser. Barnet påverkas av föräldrarnas arbetstider, arbetsgemenskapen och hurdant arbete föräldrarna har. Föräldrarna kan ha svårt att hitta tid för att läsa med sina barn på grund av stränga tidtabeller. Stressen på arbetsplatsen kan orsaka att föräldrarna inte orkar läsa med sina barn eller om motivation har sjunkit, kan det vara svårt att engagera sig utan uppmuntran. Småbarnspedagogiska verksamheten ska ge barnet möjlighet att få höra sagor även om familjen inte har möjlighet till detta. Det kan också vara att biblioteket är för långt borta och därför har familjerna eller småbarnspedagogiska verksamheten svårt att komma åt nya böcker. I detta fall borde småbarnspedagogiska verksamheten ha möjlighet att beställa böcker.

Mesosystemet är samspelet och kontakten mellan två olika parter eller mikrosystem, som inte behöver rakt vara i kontakt med barnet. Dessa förbindelser kan vara mellan föräldrar och andra föräldrar, personalen i småbarnspedagogiken eller andra personer som kan påverka barnets miljö direkt. (Tjersland et al. 2011 s. 91)

Det betyder att med tanken på barnets bästa är det viktigt att samspelet mellan föräldrar, rådgivningen och småbarnspedagogiska verksamheten fungerar smidigt och att det finns ömsesidig respekt emellan alla parter. Både rådgivningen och småbarnspedagogiska verksamheten kan ge föräldrarna goda anvisningar om hur man kan stöda barnets lärande genom att läsa. Personalen inom småbarnspedagogiska verksamheten kan

diskutera med föräldrarna om hurdana böcker barnet är intresserad av och vilka teman kan vara bra att gå igenom när man läser en bok. Anvisningarna kan stöda föräldrarna att läsa mera med sina barn.

Mikrosystemet kan förklaras med att det är ett barn som omgivs av andra vuxna och andra barn som är nära barnet. I denna nivå är själva barnet i mittpunkten och de närmaste människorna är runt barnet i miljön. Föräldrarna och nära släktingarna påverkar barnets miljö som närmast och påverkar barnets utveckling. (Tjersland et al. 2011 s. 91)

Det betyder att viktigaste i livet för barnet är föräldrarna, syskon, släktingarna eller trygga vuxna som kan stöda barnets lärande och utveckling. I den här miljön är det viktigt att den trygga vuxna är medveten om att det finns lagar, styr dokument och undersökningar som rekommenderar läsning och att den trygga vuxna accepterar dem, följer dessa rekommendationer och kommer överens med andra vuxna att de också läser med barnet. Det är viktigt att den trygga vuxna vet hur läsningen påverkar och stöder barnets utveckling. När den trygga vuxna ges möjlighet att läsa med barnet kan det främja barnets utveckling. Alla familjer är olika och alla familjer har olika resurser för att stöda barnet på sitt sätt, men alla föräldrar borde ha en möjlighet att läsa med sina barn. Den grupp som barnet tillbringar tid med inom småbarnspedagogiska verksamheten anses höra i mikrosystemet, för att barnet tillbringar mycket tid med både vuxna och barn.

Kronosystemet är yttersta lagret på systemteorin som snurrar runt och igenom alla lager. Kronosystemet är tiden runt barnet från födsel till död. Kronosystemet är en tidslinje som tar fram historien, utvecklingen och generationer. (Tjersland et al. 2011. s. 92)

Det betyder att från generation till generation har människorna lärt sig att läsa och lärt sina barn att läsa. Tiderna har ändrats från att bara vissa barn lär sig läsa till att man försöker lära alla barn att läsa. Läsning har blivit ett slags norm i nuförtidens kultur och man antar att alla kan läsa. Samhället och lagarna har ändrats och det har ansetts att läsning är mycket viktigt för barnets utveckling. Samhället satsar mera på att alla barn har möjlighet att höra sagor och få själv möjlighet att läsa.

4.2.1 Barnets lärande

Enligt Williams & Sheridan (2011 s. 15) Tar Bronfenbrenner upp barnens lärande som påverkas av kontinuerligt samspel mellan barn och miljö. Lärandet utvecklas i ett komplext samspel mellan barnet och den omgivning som barnet lever i. Det är en process som är ömsesidigt beroende av innehåll, lärande, barnet och dess omgivning.

Barnen är intresserade av varandra, imiterar varandra och gör saker tillsammans. Det är viktigt att ha kamrater, lära sig att samverka och samarbeta. Samlärande ger möjlighet för barnen att lära sig av varandra, av olika miljöer och kulturer. Barnen lär sig av varandra även om barnen inte är vänner eller i samma ålder. Småbarnspedagogiska verksamheten är en mötesplats för barnen och ger möjlighet till barnen att öva sig på nya situationer med andra barn. Även när barnen läser ensamma sker det i ett sammanhang med de andra barnen och vuxna. (Williams & Sheridan 2011 s. 15–16)

Lärandet är en viktig del av vår kultur och vår uppfattning om vilka levnadsvillkor vi kan förbättra i vårt samhälle. Hur man lär sig och att lära sig är en mysterie även idag. Om man skulle veta hur människor lär sig, skulle man kunna förbättra människornas liv, livsvillkor och utveckla den ultimata lyckan. Det finns inte ett slutligt svar på hur man ska lära individen eller vilka metoder ska användas så att individen lär sig på det bästa sättet. Hur människor lär sig kan aldrig enbart handla om vilken metod man använder med individen. Det är viktigt att observera hur individer lär sig och vilka förmågor de har för att ta emot kunskap på en generell nivå i det massiva samhället. Lärandet är inte begränsat till någon viss miljö eller socialsituation. De basfärdigheter och kunskap som individen behöver för att klara sig i samhället, lär sig individen fortfarande i sin närmaste miljö till exempel med familj eller via någon slags verksamhet som individen tar del av. Individen lär sig via samspel med andra människor till exempel via samtal, diskussioner och aktiviteter. Traditioner och regler om kommunikation kunde analyseras för att förstå bättre de svårigheter som uppkommer när individen inte har de rätta förmågor att lära sig inom de krav som uppställts. Lärandet kan inte undvikas, man lär sig även om man inte alltid förstår eller om man misslyckas. Genom att göra misstag lär sig individen om världen och sina egna förmågor. (Säljö 2014 s. 12)

Lärandet är allt verksamhet som människor skapar. Enligt Dewey kan varje individ eller grupp ta med sig kunskap till sin framtid via diskussioner, händelser och handlingar. Lärandet är också ett resultat av allt som skapats via människor. Kunskap har skapats på nytt, kunskap har förändrats och utvecklats i samhället och förnyas även i framtiden. I grunden handlar lärandet om att vad generationer och individer tar med sig från sociala situationer och hur informationen används. Människan vill lära sig och lärandet är en förmåga som drar samman erfarenheter av livet som man kan använda i framtiden olika sammanhang. Lärandet kan hända individuellt eller inom samhället. Lärandet påverkas av teknologin, sociala utvecklingen, kulturella villkoren och vilken information individen får. (Säljö 2014 s. 13)

Beroende på de kulturella omständigheterna som individen lever i, påverkar det individens lärande och vilken kunskap individen har möjlighet att ta emot. Minnet anses vara viktigt för att binda kunskap som i framtiden kan användas. Man måste lära sig att läsa för att förstå och kunna utnyttja resurser till exempel texter. En individ måste acceptera regler för tolkning, för att kunna förstå skrivna texter. Att en individ kan läsa handlar inte enbart om att veta hurdana bokstäver finns eller att man kan kombinera ljud ihop till ord och ord till längre meningar. En individ lär sig att läsa om hen lär att ta emot information från meningar. (Säljö 2014 s. 14–15)

4.2.2 Pedagogerna kan påverka

Pedagogerna ska vara medvetna om barnets miljö, olika sätt man bemöter barnet, värderingar och de normer som barnen möter i sitt liv. Kraven på pedagogernas kunnande har blivit högre hela tiden och barnens möjlighet att påverka verksamheten har blivit pedagogernas ansvar. Det är pedagogens ansvar att utveckla verksamheten så att alla i gruppen har en möjlighet att vara delaktiga och lära sig mer om att utveckla sitt språk. När man utformar verksamheten måste man ur ett utvecklingspedagogiskt förhållningssätt ta i beaktande barnens olika sätt att tänka, hur de löser problem, uppfattar information och kommunicerar med andra barn. Verksamhetens kvalitet beror på hur man samspelar inom småbarnspedagogiska verksamheten och vilka förutsättningar för lärande det finns. När barnen iakttar och imiterar andra barn så lär de

sig att lösa problem och känner de sig också motiverade att lära sig nya saker. (Williams & Sheridan 2011 s. 17)

Verksamheten ska främja barns livslånga lärande och man ska sträva efter att alla är likvärdiga. Som förutsättningar för barnens lärande tas i beaktande gruppens storlek, utrymmet, personalens kapacitet och vilka material finns till förfogande. När man funderar på bra material och bra utrymmen för barnen, ska man också tänka på hur tillgängliga resurserna är och på vilka sätt de kan användas. Pedagogens attityder för lärandet har en stor påverkan på värderingar och hur pedagogen kommunicerar med barnen. (Williams & Sheridan 2011 s. 18)

Lärardimensionen tar upp pedagogens kunnande, utbildning, attityder, den teoretiska synvinkeln och barnperspektivet så att pedagogen kan sträva efter att målen inom den småbarnspedagogiska verksamheten uppfylls. Även om det finns klara riktningar för vad barnen ska lära sig, ska lärande utgå från barnets egna erfarenheter, motivation att lära sig och av tidigare förståelse av problemet. (Williams & Sheridan 2011 s. 19)

Det finns skillnader som påverkar kvaliteten inom småbarnspedagogiken. Det ska finnas en struktur, kommunikation, samspel med andra, regler och rutiner så att verksamheten hålls i gång. Det förväntas att barnet lär sig genom att endast delta i aktiviteter, även om barnets unika kunnande kunde utnyttjas. (Williams & Sheridan 2011 s. 21)

Sammanfattningen är att barns livslånga lärande beror på flera faktorer. Det är viktigt att barnen får möjligheter att lära sig av varandra och tillsammans i en trygg, utmanande, inkluderande och engagerande småbarnspedagogisk verksamhetsmiljö. (Williams & Sheridan 2011 s. 23)

5 METOD

I detta kapitel presenterar vi vilken metod har använts, datainsamling, enkätformen och etiska principen. Vår undersökning är en kvantitativ enkätstudie. Undersökningen gjordes på Esbo stads svenskspråkiga småbarnspedagogiska verksamhetsställen. I vår undersökning deltog 23 respondenter från Esbo stads svenskspråkiga verksamhetsställen. Vi bestämde att alla som arbetar i barngruppen fick delta i undersökningen, för att hålla undersökningen så anonym som möjligt. Det att undersökningen är anonym betyder att det inte ska gå att koppla ihop information för att kunna identifiera respondenten (Jacobsen 2012 s. 35).

5.1 Datainsamling

När man väljer vilken datainsamlingsmetod som är mest lämplig för studien är det viktigt att fundera på hurudan målgrupp man har. Man bör vara medveten om hur man kan kontakta informanterna på ett bra sätt. Är de vana att använda e-post eller webbaserade enkäter eller är något annat sätt bättre? (Skärsäter & Ali 2012 s. 254) Vi valde att använda webbaserad frågeformulär som datainsamlingsinstrument. I ett möte kom vi överens med kontaktpersonen att vi skickar enkäten åt hen och hen fick skicka den vidare till alla enheter som skulle delta i vår undersökning.

En enkät betyder att man gör en skriftlig utfrågning, alltså ett frågeformulär i en undersökning, vanligtvis deltar ganska många personer i undersökningen. I en enkätstudie har frågeformuläret samma frågor för alla och den följer oftast samma ordningsföljd, förutom när man vill se om svarstendensen skiljer sig om frågorna är i en annan ordningsföljd. Det är bra att använda enkätsforskning när man undersöker många personers åsikter om något specifikt ämne. (Ejlertsson 2005 s. 7–13)

Vi valde att använda en webbaserad enkät. Jacobsen (2017 s.180) skriver att webbaserad enkät är en utformning av frågeformulär som skickas till respondenten via nätet. Det är ett dataprogram där man kan utforma frågor, bestämma grafiska designen, sätta in påminnelser och direkt lagra svaren i en databas. Programmen erbjuder även

möjlighet att analysera, göra en grafisk presentation av resultatet och utforma rapporter. Eftersom teknologin framskrider hela tiden, är dessa program lätta att använda.

Det finns både starka och svaga sidor med en webbaserad enkät. En stark sida är låga kostnader, man behöver inte betala tryckning av frågeformulär eller postavgifter när frågeformuläret går via posten till respondenten. Andra starka sidor är att när respondenten svarar på frågorna lagras data automatiskt i databasen, som genast efter det är färdig att analyseras. Webbaserad enkät har även en liten intervju effekt, för i intervju finns det alltid risk att intervjuarens sätt att ställa frågorna, framträda och så vidare, kan påverka hur respondenten svarar. Jacobsen menar att enkätstudier dessutom ofta känns mer anonyma för respondenten jämfört med intervjuer. (Jacobsen 2017 s. 181–182)

Svaga sidor i webbaserade frågeformulär är svarsprocenten och representativitet. Det har visat sig att svarsprocenten blir allra lägsta i webbaserade undersökningar jämfört med andra datainsamlingsinstrument. Andra svaga sidor är att svarstiden möjligtvis blir lång om respondenten inte svarar på frågeformuläret genast. Det som även är en brist i webbaserade frågeformuläret är möjligheten till dialog med respondenten, speciellt i situationer när frågorna känns oklara och svårbegripliga och man skulle ha en möjlighet att fördjupa frågans betydelse. (Jacobsen 2017 s. 181–182)

I en kvantitativ metod har man vanligtvis färdiga frågor med relativt slutna svar (Jacobsen 2012 s.185). Nackdelen med denna metod kan vara att den har för få eller olämpliga svarsmöjligheter. Deltagarna kan ha svårt att välja rätt alternativ och de kan ge felaktiga slutresultat. Fördelen med metoden är att det är lättare att bygga upp statistik av resultaten. Denna datainsamlingsmetod är bra då man i förhand redan kan definiera vilka svar som är relevanta för undersökningen. (Jacobsen 2017 s. 52)

Efter att vi hade valt vårt syfte och frågeställningar började vi formulera våra frågor. Vi tog exempel från andra tidigare forskningar och information från vår bakgrund när vi formulerade våra frågor till frågeformuläret. Vi försökte formulera frågorna så att de skulle vara så tydliga som möjligt och så att respondenterna har lätt att förstå vad de svarar på. Samt att minimera bortfall genom att formulera frågorna och svaren så att det

var lätt att välja ett lämpligt svarsalternativ. Vi valde att använda Google forms för att samla in datan.

Vi valde att våra frågor hade fasta svarsalternativ men i vissa frågor hade respondenterna möjlighet att berätta med egna ord övriga kommentarer. Vi måste begränsa undersökningsfrågor till 13 frågor och begränsa temat runt vad vi frågade. I slutet på frågeformuläret hade respondenterna möjlighet att ge feedback. Vi hade frågor med varierande skalor. Frågorna mäter tid, viktighet, mängder, varje gång eller aldrig. När vi utformade frågorna på Google forms så valde vi att använda figurer i presentationen. Vi skrev också instruktioner för respondenten hur de skulle fylla i enkäten.

Vi gjorde ett pilotprojekt och några studenter läste igenom våra frågor och kommenterade dem till oss. Vi ändrade frågorna så att man kunde ta medelvärde av dem. Undersökningen skickades för att granskas till bildningstjänsterna. Vi sökte forskningslov för att kunna skicka undersökningen till kontaktpersonen. Följebrevet med länken till vår anonyma webbaserade enkät skickades via e-posten till kontaktpersonen i Esbo stad och hen skickade e-posten vidare till deltagarna.

För att slutföra enkäten var det obligatoriskt att svara på alla frågor. I vissa frågor hade vi bett att respondenterna väljer 3 svarsalternativ, men respondenterna hade kunnat välja alla 5 svarsalternativ. Det var inte möjligt via Google forms att begränsa hur många svar respondenterna ger i frågorna 12, 11, 10. Respondenterna hade lite på tre veckor tid att besvara frågeformuläret. Vi skickade en påminnelse till kontaktpersonen om att påminna respondenterna att svara på enkäten efter en och en halv vecka. Efter det hade respondenterna en vecka tid att svara på frågeformuläret. Vi fick tillsammans 23 svar från respondenterna, efter det började vi analysera dem. Vi använde Microsoft Excel statistikprogram för att analysera frågorna och svaren.

5.2 Statistisk analys

Som vi redan tidigare nämnde har vi använt ett webbaserat frågeformulär, närmare sagt Google forms. Jacobsen (2017 s. 204–205) påpekar att då man skapar och analyserar ett frågeformulär kräver det en kod som följer hela frågeformuläret. I detta sammanhang betyder kodning att det finns en vis mängd svarsalternativ och de ska ha ett siffervärde, så att de kan undersökas i ett statistiskt dataprogram. Kodning ses som en enkel process, även om det uppkommer problem med svarsalternativen. Olika frågor har olika svar, som mäts på olika mätnivåer. Olika mätnivåer betyder att varje svar ger oss olika alternativ och olika typer av information.

Vi har använt två skilda former av svarsalternativ. Våra svarsalternativ är i formerna ordinalskala och nominalskala. Enligt Billhult & Gunnarson (2012 s. 143) har inte svarsalternativ i nominalskala någon ordning. Man kan endast mäta om något hörs till en eller en annan kategori.

Nominalskala kan användas för att sätta enheter i olika kategorier. Nominalskalans svarsalternativ skiljer sig från de andra mätnivåerna genom att man kan svara bara ett svar och på det sättet ser man skillnad i mellan de svarsalternativ som blev kryssade. (Jacobsen 2017 s. 167) I vår undersökning har vi några svarsalternativ i denna form.

Ordinal mätnivå kan också användas för att sätta enheter i olika kategorier och möjligtvis se förhållanden mellan dessa svarsalternativ. (Jacobsen 2017 s. 167). Ordinala svarsalternativen är inte i en jämn form. Detta betyder att stegen mellan svarsalternativen kan vara svåra att kategoriseras. (Billhult & Gunnarson 2012 s. 143) I vår undersökning är nästan alla svarsalternativ i ordinalskala.

Kodningsproblemet kommer fram mest synligt när man använder sig av nominell mätnivå eller ordinal mätnivå, för att svaret inte finns som en rak siffra. Rangordnade frågor kräver oftast en form av sifferkodning som man får vara extra noggrann så att koderna inte blandas med varandra. (Jacobsen 2017 s. 204–205)

Resultaten från undersökningen presenteras med hjälp av deskriptiv statistik. Deskriptiv statistik (beskrivande) ger en helhetssyn av allt material som samlats in med undersökningen. I undersökningar som har en kvantitativ metod presenteras deskriptiv statistik ofta i form av olika slags tabeller. (Billhult & Gunnarsson 2012 s. 311) I vissa frågor kommer resultatet även att presenteras i form av medelvärdet. Centralmått i deskriptiv statistik är lika med medelvärdet av resultatet (Billhult & Gunnarsson 2012 s. 311).

Vi analyserade svaren enskilt i varje fråga. Vi framställde våra fördelningar grafiskt genom att vi använde stapeldiagram och pajdiagram som visar fördelningen i två axlar. På den ena axeln anger vi den proportionella eller procentuella andelen och på den andra axeln anger vi våra olika svarsalternativ. (Se Jacobsen 2012 s. 237–240) På grund av att deltagarmängden i undersökningen var relativt låg går det inte på basen av resultatet att dra en omfattande slutsats. Vi respekterade deltagarnas anonymitet genom att förvara enkäterna på ett tryggt ställe under undersökningen och förstörde enkäterna genast som vi hade använt informationen.

5.3 Pålitlighet och trovärdighet

För att få så pålitliga och trovärdigt resultat som möjligt var det extra viktigt att vi fundera på hur frågorna formulerades. Det var viktigt att undvika ledande frågor för att svarsalternativet uppfattas då lätt som antingen positivt eller negativt, svarsalternativet ska vara objektivt. Svarsalternativen ska vara tydliga och begripliga, vi skulle undvika oklara frågor och svar med svåra ord för att det fanns en risk att respondenten inte vet vad hen svarar på. (Se Jacobsen 2017 s. 242–243) På grund av att ämnet var så brett blev det en utmaning att skriva frågorna till ett konsekvent, tydligt och sammanhängande paket.

Det som även begränsade oss var att man måste vara väldigt försiktig med vad för slags frågor man ställer åt respondenterna, så att de inte känner sig obekväma eller undervärderade. Ifall ämnet råkar vara känsligt eller personligt för respondenten, när de svarar på frågorna (Jacobsen 2012 s. 34).

Det är viktigt att gå igenom sitt lärdomsprov och tänka utifrån sitt eget material och de resultat som man har fått i undersökningen. När man har resultatet från undersökningen är det enklare att se om man borde ha skrivit frågeställningarna och frågorna på ett annat sätt eller med en annan metod. Det är viktigt att beskriva metoderna tydligt, så att de kan användas i följande skeden och i andra forskningar. (Danielson 2012 s. 340)

Det fanns några frågor i vårt frågeformulär som möjligtvis kunde ha formulerats på nytt så att de skulle vara ännu tydligare och lättbegripliga för respondenterna. Vi anser ändå att respondenterna hade förstått våra frågor, svarsalternativ och att våra resultat är relativt trovärdiga.

Beroende på de metoder som man använder och beroende på hur de metoder verkställs borde man alltid sträva till exakt och konsekvent data. Datan ska vara giltig och metoderna borde vara så tillförlitliga som möjligt. (Denscombe & Larson 2014 s. 377)

5.4 Etiska överväganden

Lärdomsprovet följer forskningsetiska delegationens principer (2009) och Arcadas goda vetenskapliga praxis i studierna (2014). Det är viktigt att respektera deltagarnas rätt till integritetsskydd och anonymitet. Vi respekterade deltagarnas val av frivilligt deltagande och så långt som möjligt försökte vi uppfylla Jacobsens (2012 s. 32–34) fyra krav för informerat samtycke. De fyra kraven var kompetens, frivillighet, fullständig information, och förståelse. Kompetens betyder att respondenterna var personer som kan överväga själv om de är tillräckligt kompetenta eller motiverade att delta i undersökningen.

Respondenterna kunde förstå vad undersökningens syfte är och de förstod riskerna eller möjligheterna som kunde finnas när de deltar i undersökningen. Frivillighet betyder att alla har en möjlighet att delta i undersökningen och vi hoppas att ingen har blivit tvingad eller känt sig pressad för att hen har svarat på undersökningen. Fullständig information och förståelse betyder att det är omöjligt att ge alla deltagare all information om undersökningen, men vi hoppas på att de har läst följebrevet och frågorna så noggrant att de förstod tillräckligt vad vi undersökte. Det finns alltid en risk, att en

deltagare kan ha en helt annan uppfattning, attityd eller vet mera om ämnet än de andra deltagarna och detta i sin tur kan påverka resultatets reliabilitet. Det finns alltid en risk att deltagarna inte förstår frågorna i undersökningen och därför hade deltagarna en möjlighet att kontakta oss eller kontaktpersonen vid behov.

Jacobsen (2012 s. 34–38) tar även upp att informationen som man får från deltagaren kan vara känslig information eller information som undersökaren skulle villja dölja, men det är absolut förbjudet att påverka eller försöka ändra resultaten. I undersökningen hade vi inte frågor om deltagarens privatliv eller särskilt känsliga frågor. Vi hade några frågor där deltagaren fick ge sin personliga åsikt till. I en undersökning är det viktigt att alltid ge och presentera korrekt data, på ett fullständigt sätt så att man kan förstå det. Vi förfalskade inte vår data och vi fuskade inte med vår undersökning.

Undersökningen utfördes anonymt. Det var viktigt att respektera deltagarnas integritetsskydd. Det var viktigt att deltagarna förstod vad studiens syfte var och att det är frivilligt att delta i undersökningen. Det var viktigt att den som deltog i undersökningen blev informerad om de risker och möjligheter som kan innebära om hen deltar i undersökningen. Vi respekterade deltagarnas anonymitet genom att förvara enkäterna på ett tryggt ställe under studien och förstörde enkäterna genast som informationen hade använts.

6 RESULTATREDOVISNING

I det här kapitlet presenterar vi undersökningens resultat. Undersökningen var en kvantitativ studie och vi använde mest slutna frågor med slutna svarsmöjligheter men i några frågor fanns det även ett svarsalternativ där man kunde besvara frågan med egna ord. Vi har undersökt mängder, tid, storlek, känslor, respondenternas åsikt och hur de tar hänsyn till barnen. Undersökningen var ett anonymt elektroniskt frågeformulär som deltagarna kunde öppna via en länk, som fanns på följebrevet. Följebrevet skickades via e-posten till kontaktpersonen i Esbo stad och hen skickade e-posten vidare till deltagarna. Det var 23 personer som svarade på enkäten i Google forms. Vi har bestämt att presentera vissa frågor i form av pajdiagram och några i form av stapeldiagram. Pajdiagrammen och stapeldiagrammen byggdes upp i Excel, infogad med den

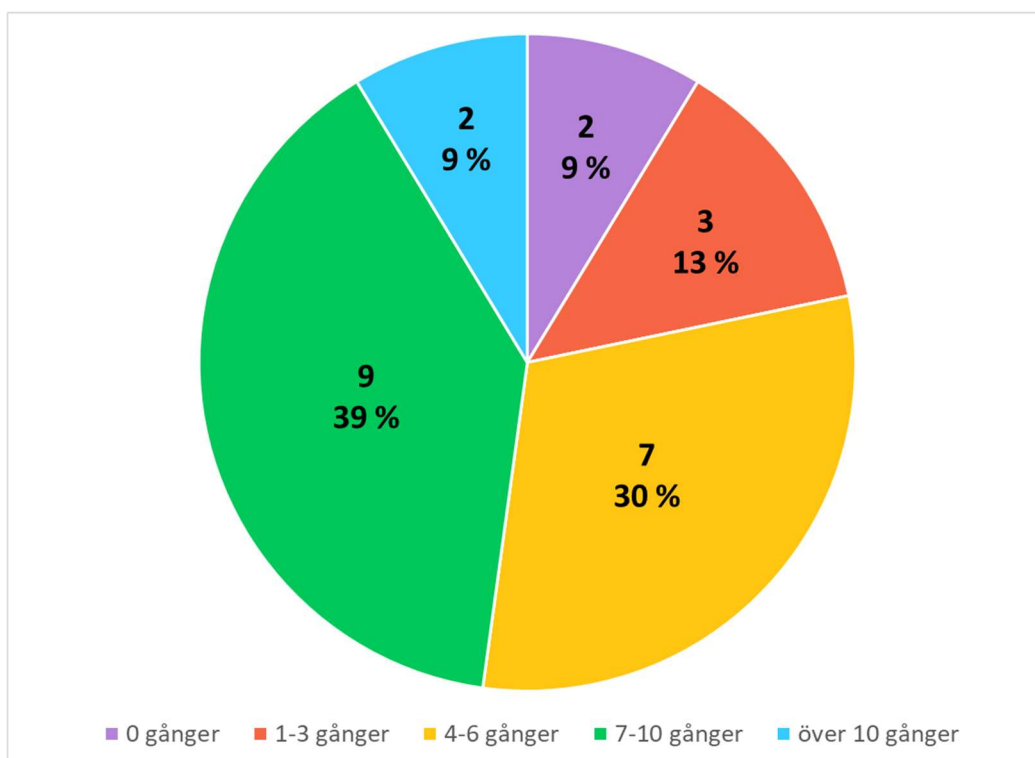
information som är relevant att presentera. Procenten i resultaten är avrundade till det närmaste jämnt tal.

Som det redan tidigare kommit fram i vårt lärdomsprov så hade vi två syften där det ena var att undersöka hur mycket pedagogerna läser högt för barnen inom småbarnspedagogiken i Esbo. Vårt andra syfte var, att om pedagogerna anser att läsningen är viktigt i deras verksamhet och vilken inverkan de tror att den har på barnet? Vi hade även två frågeställningar. Hur ofta läser pedagogerna för barnen? Och vad anser pedagogerna att den pedagogiska målsättningen med läsningen är?

Respondenterna kunde svara på de flesta frågorna med ett svarsalternativ men i vissa frågor kunde de välja flera svarsalternativ. För att undersökning var anonymt så vet vi ej respondenternas bakgrund. Vi vet bara att de arbetar inom småbarnspedagogiken och på någon av enheterna som frågeformuläret skickades till. Resultatet redovisas på följande sätt, först beskriver vi resultatet på hur mycket man läser inom småbarnspedagogiska verksamheten, vilken pedagogisk målsättning högläsningen har och övriga resultat om litteraturens användning.

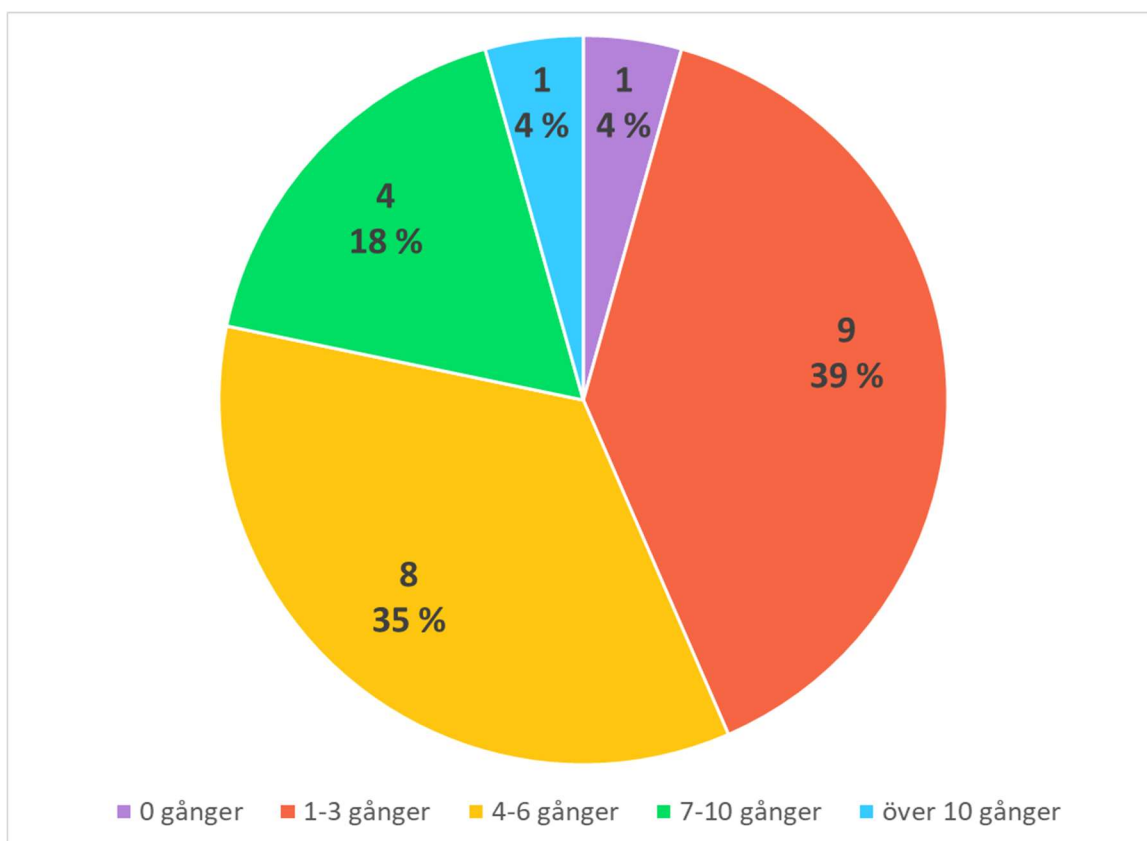
6.1 Högläsning inom småbarnspedagogik

Ett av vårt syfte var att få reda på hur ofta respondenterna läser högt med barnen med hela gruppen per vecka. Största delen 39% av respondenterna har svarat att de läser för hela gruppen sju till tio gånger i veckan. Det kom fram att det fanns en lika stor andel 9% som läser över tio gånger per vecka högt med barnen, som den andel av respondenterna som inte läser en endaste gång.

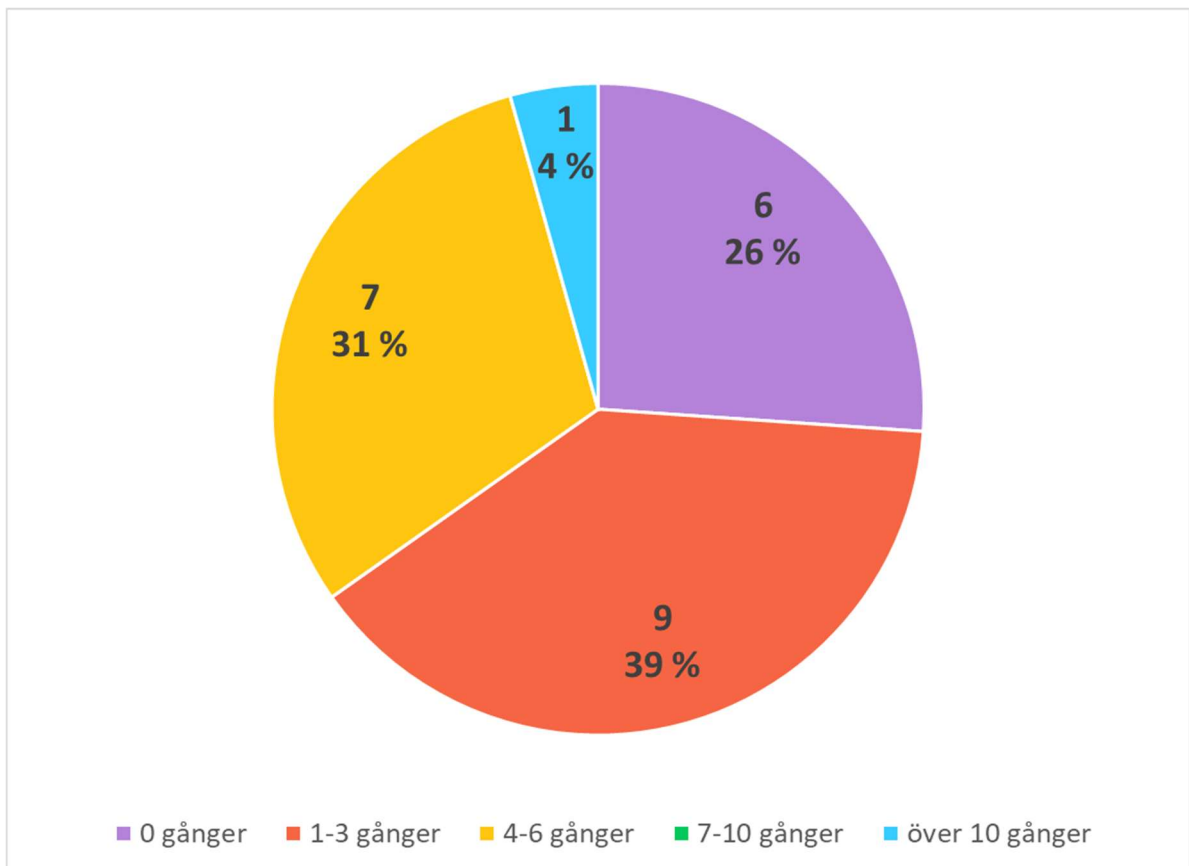
Figur 1. Högläsning i hela gruppen gånger per vecka (2021).

I figur två kommer det fram hur ofta respondenterna läser med barnen i smågrupp med ca. 2–6 barn per vecka. Som resultat fick vi veta att största delen 39% av respondenterna läser i smågrupp ett till tre gånger i veckan. Det kom även fram att 4% av respondenterna läser inte alls i smågrupp.

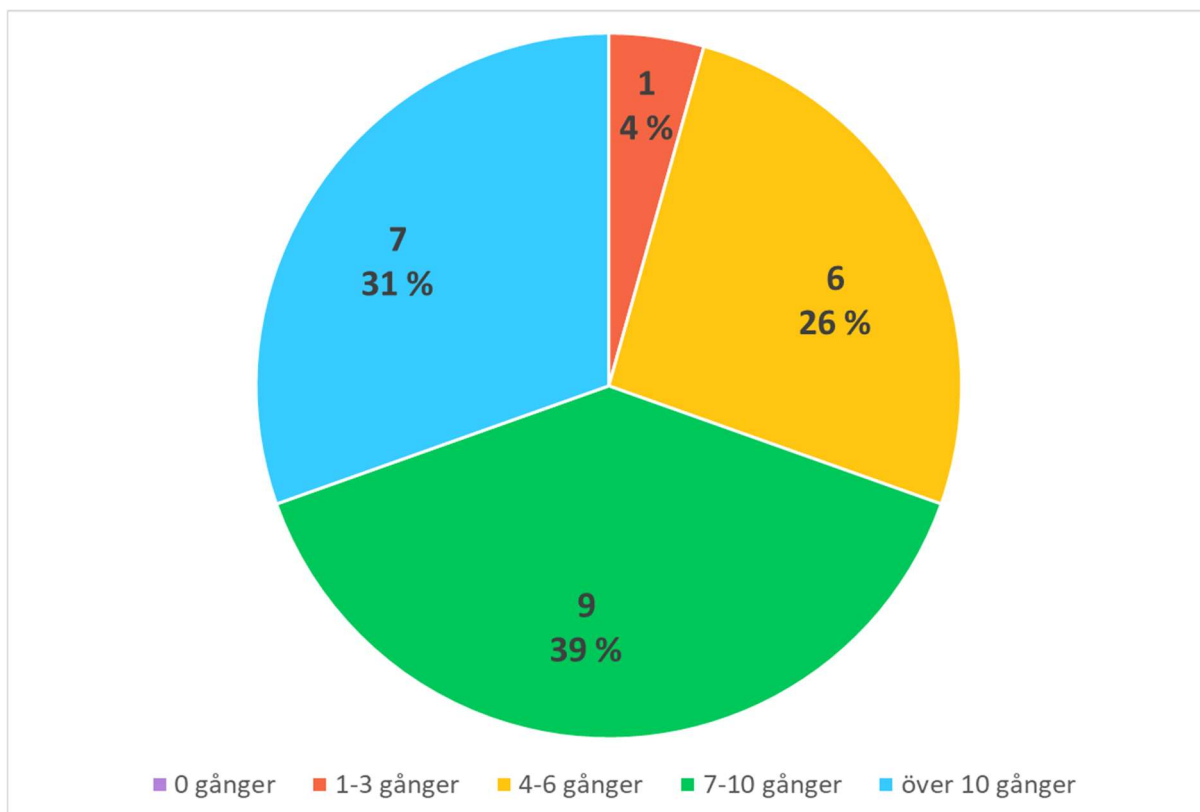
Figur 2. Högläsning i smågrupp med ca. 2-6 barn gånger per vecka (2021).

Den tredje figuren handlar om hur ofta högläsning av barnlitteratur sker individuellt med ett barn per vecka. Största delen 39% av respondenterna svarade att de läser individuellt med ett barn ett till tre gånger i veckan. Det kom även fram i undersökningen att 26% av respondenterna inte läser alls individuellt med ett barn.

Figur 3. Högläsning individuellt med ett barn (2021).

Den fjärde figuren handlar om hur ofta respondenterna anser att man bör läsa barnlitteratur med barnen inom småbarns pedagogiken. Det kom fram att den största delen 39% av respondenterna är av den åsikten att man borde läsa barnlitteratur för barnen sju till tio gånger i veckan. Det var också en relativt stor procent av respondenterna som ansåg att det vore bra att läsa över 10 gånger i veckan med barnen. Det var ingen respondent som svarade att man inte skall läsa med barnen.

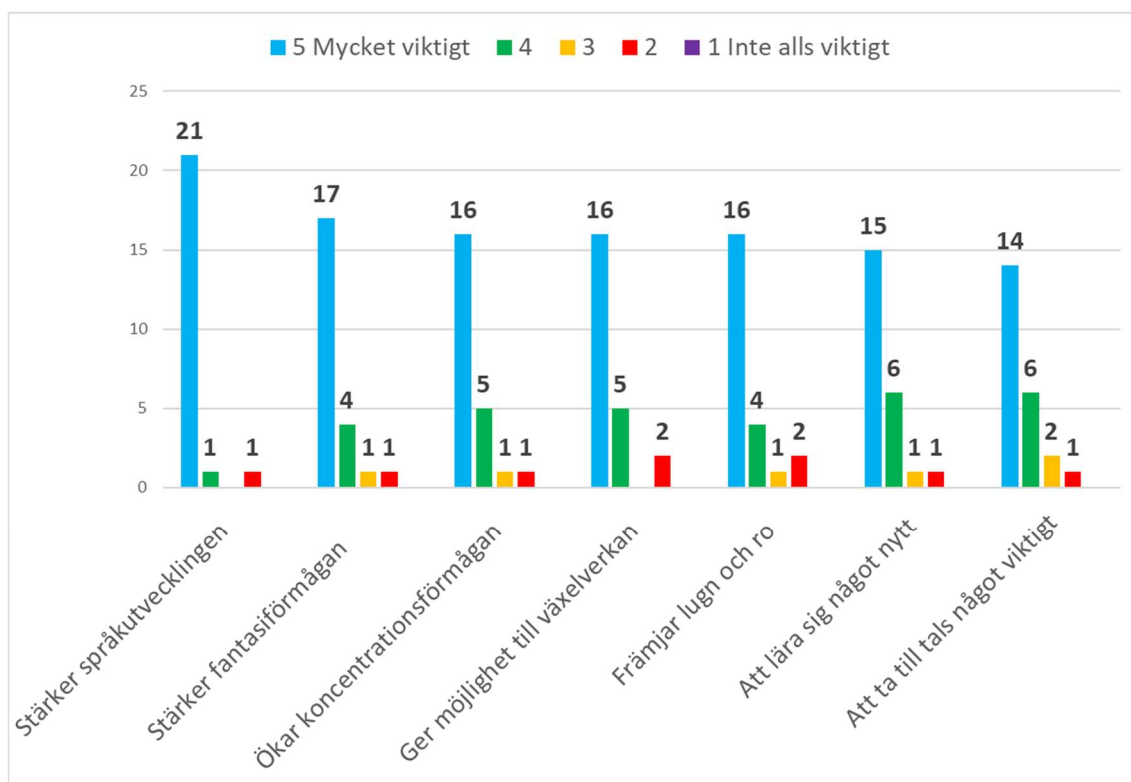

Figur 4. Hur ofta bör man läsa barnlitteratur? (2021).

När man ser på de tre första figurerna så kommer det fram att man oftast läser med hela gruppen, största delen av respondenterna hade svarat att de läser sju till tio gånger i veckan med barnen i hela gruppen och det kom fram på figur fyra att största delen av respondenterna anser att man bör läsa sju till tio gånger i veckan. Som slutsats kan man säga att det stämmer bra ihop med hur ofta högläsningen sker med hela gruppen.

6.2 Pedagogiska målsättningen med högläsning

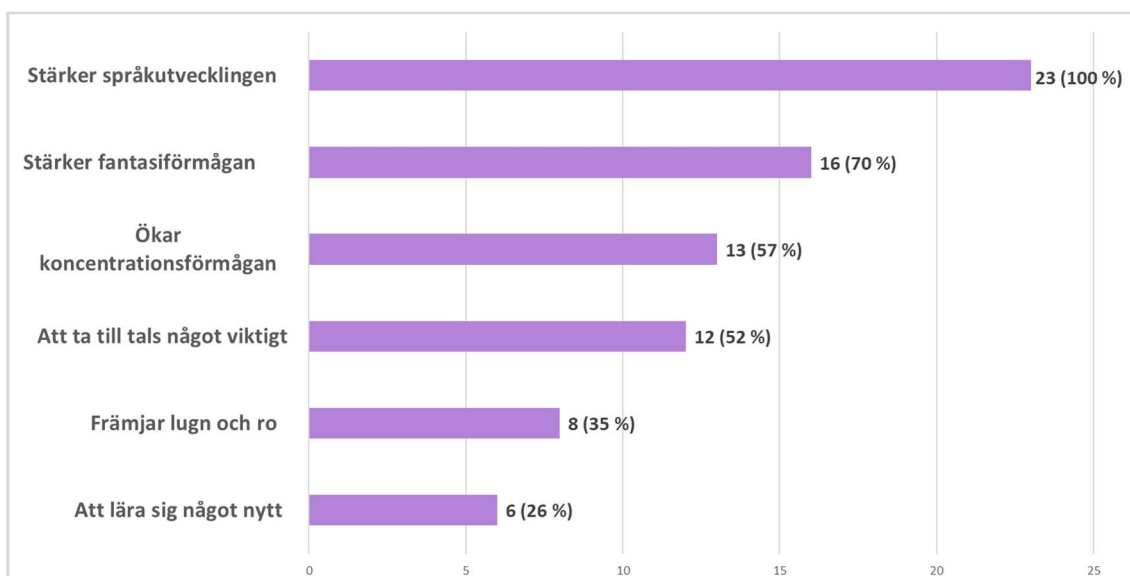
I figur fem ser vi vilka faktorer respondenterna anser att påverkar barnets utveckling. Alla faktorer ansågs vara viktiga för barnets utveckling. När man jämförde olika faktorerers medeltal så kom det fram att de tre viktigaste faktorer för barnets utveckling var språkutvecklingen, fantasiförmågan och koncentrationsförmågan. Medeltal av att stärka språkutvecklingen var 4.83, så den ansågs som den viktigaste faktorn. Näst viktigast ansågs vara att man stärker fantasiförmågan, medeltalet var 4.61. Medan den tredje viktigaste faktorn för barnets utveckling var att öka koncentrationsförmågan, dess medeltal var 4.57.

Figur 5. Viktiga faktorer för barnets utveckling (2021).

I figur sex kommer det fram hur pedagogerna ansåg att högläsningen påverkar barnets utveckling. I denna fråga hade vi bett att de väljer de tre viktigaste alternativ. Det kom fram att alla 100% som var 23 stycken respondenter ansåg att högläsningen stärker språkutvecklingen. 16 stycken som är 70% av respondenterna ansåg att högläsningen stärker fantasiförmågan. 57% alltså 13 stycken respondenter valde att den ökar

koncentrationsförmågan. Som det kommer fram i resultaten så kan man komma till den slutsatsen att respondenterna ansåg att högläsningen påverkar mest på barnets språkutveckling. Medan högläsningens näst viktigaste påverkan ansågs vara att den stärker barnets fantasiförmåga. Tredje viktigaste påverkan som högläsningen ansågs ha, var att den ökar barnets koncentrationsförmåga.

Figur 6. Högläsningens påverkan på barnets utveckling (2021).

Resultaten av både figur fem och figur sex visade de viktigaste faktorer för barnets utveckling och högläsningens påverkan på barnets utveckling. Det var samma faktorer som ansågs vara viktigaste för barnets utveckling. Faktorerna var: stärker språkutvecklingen, stärker fantasiförmågan och ökar koncentrationsförmågan. Språkutvecklingen ansågs som den viktigaste faktorn för barnets utveckling.

6.3 Ytterligare information

Ytterligare information som kom fram från vår undersökning var bland annat att största delen 47% av respondenterna anser att de har ofta-alltid tid att läsa för barnen. Det var bara 13% som svarade att de sällan anser att de har tid att läsa. Medan ingen ansåg att de aldrig skulle ha tillräckligt med tid.

Största delen 82% av respondenterna läser mellan 6–16 min per gång för barnen. Ingen av respondenterna svarade att de skulle läsa under 5 minuter.

Det kom även fram att den mest förekommande gruppstorleken där högläsningen sker mest var med hela gruppen. Näst vanligaste var att man läste i smågrupp och minst läste man individuellt med ett barn. Detta resultat stämmer även överens med vad frågorna ett till tre kommer fram med som var i vilken grupp högläsningen oftast sker. Resultatet visade att högläsningen skedde oftast med hela gruppen. Största delen 74% av respondenterna svarade att de diskuterar böckernas innehåll efter att de har läst för barnen ofta eller varje gång. Ingen av respondenterna svarade sällan eller aldrig. Det kom fram att respondenterna mest använder sagoböcker under högläsningssituationen med barnen. Som näst mest användes bilderböcker och rim och ramsor. När det gällde hur respondenterna väljer vilket material som de läser med barnen svarade största delen 87% att böckerna väljs utgående från barnets förslag, näst mest väljs litteraturen utgående från gruppens tema. Som tredje ansågs behovet i gruppen eller enskilda barnets behov. I den sista frågan hade respondenterna möjlighet att fritt skriva övriga kommentarer. Respondenterna kunde fritt skriva sina åsikter om vår undersökning eller om högläsning. Vi fick 16 övriga kommentarer och sju av dessa respondenter ansåg att läsning är viktigt eller mycket viktigt, det kom även fram att barnet lär sig mycket via läsning, det borde finnas mera tid för läsning och i smågrupp får barnet mera vuxnas uppmärksamhet. En respondent tog även fram att det är viktigt att berätta spontant berättelser för barnen och när barnen blir delaktiga i denna berättelseform ger det större möjligheter för barnens utveckling, samarbete och gemenskap. En av respondenterna lyfte fram att det är bättre att läsa i smågrupper för barn under 3 år, för att de yngre barnen inte skulle få något ut av det. Som den slutliga kommentaren tar en respondent fram att de inte har läst så mycket i smågrupp detta verksamhetsår, men de kunde tänka på det till nästa verksamhetsår.

7 DISKUSSION

I detta kapitel jämför vi våra egna resultat till den tidigare forskningen, bakgrunden och teoretiska referensramen. Våra syften var att undersöka hur mycket pedagogerna läser högt för barnen inom småbarnspedagogik i Esbo och om pedagogerna anser att läsningen är viktig i deras verksamhet och vilken inverkan de tror att den har på barnen.

7.1 Resultatdiskussion

I vår undersökning ville vi veta hur ofta pedagogerna läste med barnen per vecka och hur mycket de tycker att man bör läsa med barnen per vecka. Samtidigt fick vi också veta vilken gruppstorlek var den oftast förekommande inom småbarnspedagogiken. Våra resultat visade att pedagogerna läste mest med barnen sju till tio gånger per vecka. Damber et al. (2014 s. 27–28) undersökning visade att högläsningen skedde i genomsnitt 6 gånger i veckan och detta stöder vår undersökning delvis genom att det visar att det sker högläsning flera gånger under veckan i småbarnspedagogiken. Det finns barn som inte hör böcker hemma och när man läser i småbarnspedagogiken får även de barn möjlighet att delta i högläsningssituationer i småbarnspedagogiken (Svensson 2005 s. 30).

När vi frågade respondenternas åsikt om hur mycket man bör läsa för barnen, svarade flesta av dem att man bör läsa sju till tio gånger per vecka. Logan et al. (2019) undersökning visade att de barn som fick höra över fem böcker per dag eller mer, hade större ordförråd än de barn som fick höra bara en bok per dag. Undersökningen stöder påståendet att det finns flera fördelar med högläsning och speciellt när det sker flera gånger om dagen.

Bronfenbrenners teori om bioekologiska systemteorin kan inte rakt och exakt jämföras till vår undersökning, för att det är en teori om miljöns påverkan i den enskilda individens liv och vår undersökning hålls mera vid exo- och mesosystemet, men vårt bakgrundskapitel tar fram faktorer som finns i makro- och mikrosystemen. Individens liv kan ändras av tidens och miljöns påverkan. I den teoretiska referensramen presenterades de olika systemens påverkan på barnets liv från läsningens synvinkel.

Som exemplen konstaterade påverkar strategierna, lagarna och kulturen i makrosystemet på de andra systemen i individens liv. I makrosystemet kan man ge möjlighet till läsning genom resurser som sätts in i de andra systemen. Resurserna påverkar barnets möjligheter i exo- och mesosystemet. (Se Tjersland et al. 2011 s. 91–93) Om det inte finns resurser för att läsa med barnen eller om gruppstorleken hindrar möjligheterna för läsning speglas detta till mikrosystemet, alltså till barnet och barnets utveckling. Familjerna har även ojämlika möjligheter att läsa med sina barn, detta kan påverka barnets utveckling. Därför är det bra att högläsning även sker i småbarnspedagogiska verksamheten för att det uppstår stora skillnader i familjerna i hur mycket föräldrarna läser högt för sina barn.

När man jämför teorin om sociokulturell inspiration till vår undersökning, kan man dra allmänna slutsatser. Inspiration kan ses som en metod att väcka individers känslor och självförverkligande process. Inspiration väcker människornas medvetenhet, får människor att organisera verksamhet och aktivera grupper. (Se Kurki 2000 s.19)

Inom småbarnspedagogik, är det viktigt att det finns inspiratörer som är villiga att utveckla samhället, småbarnspedagogiken och småbarnspedagogiska verksamheten. Inspiratören har en viktig del i att hitta sätt att få i gång läsning, att man på samhällsnivån ser läsning som en viktig del av barnets utveckling och kan inspirera andra vuxna att läsa med barnen.

I vår undersökning svarade respondenterna att den oftast förekommande gruppstorleken i högläsningen var med hela gruppen. Dominković et al. (2006 s. 140–142) menar att när man läser i en stor grupp alltså med många barn samtidigt finns det risker att barnen blir passiva, speciellt om det är yngre barn som deltar i lässtunden. Då är det bra att högläsningssituationen sker i en mindre grupp för då blir det mer lik som i en hemsituation och barnen har lättare att koncentrera sig på bokens innehåll. Gammelgård (2020 s. 35) skriver att då brukar barn ofta ha lättare att koncentrera sig även bättre på berättelser som inte innehåller bilder och då får de samtidigt möjlighet att utöva sina förmågor att själv fantisera vad som händer i berättelser. Detta kan vara bra att ta till beaktande när man planerar högläsningssituationer i småbarnspedagogikens verksamhet.

I vår undersökning ville vi också veta respondenternas åsikter om vilka faktorer är viktiga för barnets utveckling och vilka faktorer de anser att högläsningen mest inverkar på. Det var intressant att se resultaten när man är medveten om att pedagogens attityder för lärandet har en stor påverkan på värderingar och hur pedagogen kommunicerar med barnen (Williams & Sheridan 2011 s. 18).

Respondenterna ansåg att högläsningen påverkar mest på barnets språkutveckling, stärker deras fantasiförmåga och ökar på barnets koncentrationsförmåga. Flera undersökningar stöder respondenternas åsikter om vad de anser är viktiga faktorer. Dominkovic et al. (2006 s. 16) kommer fram med att högläsningen stärker bland annat språkutvecklingen och fantasiförmågan. Medan Lundberg (2010 s. 14) skriver att via böcker får barnen höra nya ord som man inte använder i talspråk och det stimulerar deras ordförråd. Hakamo (2011 s. 60) skriver att när barnen följer med berättelsers händelser lär de att koncentrera sig på det som de hör och dessutom växer deras ordförråd samtidigt. Granberg (1996 s. 41) nämner att barnen även får möjlighet i högläsningstunder att lära sig hur skriftspråket fungerar och lär sig att känna igen bokstäver. Enligt Vygotsky är fantasi grunden för kreativitet och kreativitet är att skapa något nytt eller kombinera något i detta fall använder barnet fantasin för att öka sin kunskap i högläsningssituation (Johansson & Pramling Samuelsson 2007 s. 13–14). Granberg (1996 s. 41) Högläsningen främjar barnets föreställningsförmåga och fantasin utvecklas samtidigt som barnets verbala kunskaper vilket leder till att det blir lättare för barnet att förstå olika abstraktioner som även främjar den intellektuella utvecklingen. Dessutom konstaterar Laine (2018 s. 29) att högläsningen väcker barnets eget intresse till att lära sig läsa själv.

När man jämför bakgrunden, tidigare forskning och teoretiska referensramen mot resultaten som vi fick av vår undersökning kommer det tydligt fram att det finns flera fördelar att läsa högt med barnen och att högläsningen främjar barnens olika förmågor som exempelvis deras språkutveckling, fantasi och koncentrationsförmåga. Därför är det bra att högläsning sker ofta i småbarnspedagogiken.

7.2 Metoddiskussion

Vi valde att göra en enkätstudie och det kändes naturligt att använda ett webbaserat frågeformulär som mätinstrument. Fördelar med att använda ett webbaserat frågeformulär var att genom den kan man göra en anonym undersökning, den är billig och den är lätt att skicka till respondenterna. Dessutom är det ett bra sätt att få många respondenter att delta i undersökningen. Som alternativ skulle vi ha kunnat använda intervju i stället för ett frågeformulär där fördelen skulle ha varit att vi skulle ha kunnat ställa följdfrågor och kunnat forska ämnet lite djupare genom att ställa flera mer ingående frågor åt respondenterna, men nackdelen med intervju skulle ha varit att det inte troligtvis skulle ha kunnat delta lika många respondenter i undersökningen. Därför anser vi att webbaserade frågeformuläret passade bäst till vår undersökning.

Vi valde att vem som helst som arbetar i barngruppen kunde besvara frågeformuläret, i stället för att avgränsa undersökningen till endast lärare inom småbarnspedagogik. Detta val gjordes för att få en mer helhetsmässig bild om hur ofta högläsning sker i småbarnspedagogiken och på grund av att hela personalen arbetar med barnen. Det finns många barnskötare i barngruppen som har arbetat länge inom branschen och som har lång erfarenhet om högläsning i småbarnspedagogiken.

Vi anser att vi dels har nått målet till lärdomsprovets syfte. Vår ena frågeställning var, hur ofta läser pedagogerna för barnen? och det anser vi att vi har fått svar på. Vår andra frågeställning var, vad anser pedagogerna att den pedagogiska målsättningen med läsning är? Med de frågor som vi har i vår undersökning anser vi att de inte allena svarar på syftet till målsättningen med högläsningen, men genom att kombinera den information som vi fått från bakgrunden och tidigare forskningar, kan man se att resultaten stöder varandra.

Faktorer som kan ha påverkat vår undersöknings validitet och reliabilitet var att vi inte själv skickade frågeformulären till enheterna och därför kan vi inte vara säkra på till hur många enskilda enheter frågeformuläret skickades till. Med andra ord kan det vara att vi har fått flera svar från ett verksamhetsställe och inga svar från ett annat. För att

frågeformulären var anonymt vet vi inte vem har svarat på frågeformuläret, det kan ha varit en barnskötare eller en lärare inom småbarnspedagogik.

Det fanns några nackdelar med att använda webbaserad enkät. Vi kunde inte förklara frågorna åt respondenten som på samma sätt som man intervjuar, därför var det väldigt viktigt att försöka formulera väldigt tydliga instruktioner i frågorna. I vissa frågor märkte vi att instruktionerna inte hade varit tillräckligt tydliga eller respondenterna hade haft svårt att uppfatta vad de skulle göra. Detta kom fram i några frågor där respondenterna hade möjlighet att svara på flera svarsalternativ. Vi hade till exempel några frågor som vi hade bett att respondenten skulle välja tre svarsalternativ men några respondenter hade valt fem svarsalternativ. Det kunde inte hindras på grund att det inte gick att begränsa mängden svar på Google forms. På grund av att ämnet är så brett blev vår undersökning en mer ytlig studie och för att det deltog bara 23 respondenter i undersökningen kan man inte generalisera resultaten. Med andra ord kan man inte utifrån denna studie göra en konklusion att dessa resultat gäller alla daghem i Finland. Men man kan använda den som en jämförelse med andra liknande arbeten. Materialet för undersökningen samlades in redan år 2019 som betyder att resultaten av vår undersökning skulle ha kunnat vara annorlunda om de hade samlats under publiceringsåret, för att det kan ha skett ändringar i lässtrategin under tiden.

Vi valde redan från början att arbeta tillsammans med texten, vi har skrivit nästan alla delar tillsammans för att texten ska vara så sammanhängande som möjligt. Linda har haft ett större ansvar i bakgrundsdelens skrivarbete medan Sofia har haft ett större ansvar i den teoretiska referensramens skrivarbete. Vi valde att försöka skriva alla texter tillsammans, det kan ha påverkat att det har tagit en aning längre tid för oss att få lärdomsprovet färdigt. Vi ansåg att det här tillvägagångssättet passade bäst för oss. Lärdomsprovet var en lång process, men vi är relativt nöjda med arbetets innehåll.

7.3 Förslag på fortsatt forskning

Vi skulle gärna ha undersökt mycket bredare och djupare ämnet om vi tidsmässigt haft möjligheter till det, därför hoppas vi att någon annan gör det. Som förslag på fortsatt forskning anser vi att det skulle vara intressant att någon skulle undersöka hur mycket man läser inom småbarnspedagogiken i hela Finland och göra en större undersökning med flera respondenter. För att få en mer realistisk bild om hur ofta personalen inom småbarnspedagogiken läser med barnen i Finland, samt för att se om det finns tydliga skillnader på läsaktiviteten beroende på var man bor. Ett annat förslag som vi har gäller en mer ingående undersökning om vad pedagogerna anser att den pedagogiska målsättningen med högläsningen är, på grund av att vi undersökte det väldigt ytligt och kort.

KÄLLOR

- Aivoliitto, 2021, Puheen ja kielenkehitys. Tillgänglig: <https://www.aivoliitto.fi/kommunikaatiokeskus/kehityksellinenkieliharjoitus/puheen-ja-kielenkehitys/> Hämtad: 2.1.2021.
- Albaladejo, S.A., Coyle, Y. & De Larios, J.R., 2018. Songs, stories, and vocabulary acquisition in preschool learners of English as a foreign language. *System*, 76, s. 116-128. Tillgänglig: ScienceDirect Hämtad: 15.2.2020.
- Bergström, L., Larsson, E. & Ulmstedt, J., 2014, *Högläsning för barn i förskolan*, lärdomsprov i didaktik, Förskolläraprogrammet, Akademin för utbildning och ekonomi, Högskolan i Gävle.
- Billhult, A. & Gunnarsson, R., 2012, Enkäter. I: Henricson, M., (red.), *Vetenskaplig teori och metod: från idé till examination inom omvårdnad*, Studentlitteratur, Lund, s. 140-149.
- Billhult, A. & Gunnarsson, R., 2012, Bortfallsanalys och beskrivande statistik. I: Henricson, M., (red.), *Vetenskaplig teori och metod: från idé till examination inom omvårdnad*, Studentlitteratur, Lund, s. 305-314.
- Damber, U., Nilsson, J. & Ohlsson, C., 2013, *Litteraturläsning i förskolan*, Studentlitteratur, Lund.
- Danielson, E., 2012, Kvalitativ Innehållsanalys. I: Henricson, M., (red.), *Vetenskaplig teori och metod: från idé till examination inom omvårdnad*, Studentlitteratur, Lund, s. 329-343.
- Denscombe, M. & Larson, P., 2014, *Forskningshandboken: För småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*, 3 uppl., Studentlitteratur, Lund.
- Dominković, K., Eriksson, Y. & Fellenius, K., 2006, *Läsa högt för barn*, Studentlitteratur, Lund.
- Ejlertsson, Göran., 2005, *Enkäten i praktiken: en handbok i enkätmetodik*, 2 uppl., Studentlitteratur, Lund.
- Forskningsetiska delegationen, 2009, Etiska principer för humanistisk, samhällsvetenskaplig och beteendevetenskaplig forskning och förslag om ordnande av etikprövning. Tillgänglig: <https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/etiskapriciper.pdf> Hämtad: 27.3.2019.
- Gammelgård, L., 2020, Tänk språk! Språkstrategi för småbarnspedagogiken. Tillgänglig: https://www.sydskusten.fi/Site/Data/2866/Files/Material/TankSprak_2020_web.pdf Hämtad: 4.8.2020

- Granberg, A., 1996, *Småbarns sagostund*, kultur, språk och lek, Liber AB, Stockholm.
- Hakamo, M-L., 2011, *Puhekuplia lapsen puheen ja kielellisen tietoisuuden kehittäminen*, 2 uppl., Lasten keskus, Helsinki.
- Härkönen, U., 2008, Teorian ja tutkimuskohteen vuorovaikutus–Bronfenbrennerin ekologinen systeemiteoria ihmisen kehittymisestä. Verkkojulkaisussa Niikko, Anneli, Pellikka, Ismo & Savolainen, Erkki (toim.). *Oppimista, opetusta, monitieteisyyttä*. Kirjoituksia kartanonmäeltä. Joensuun yliopisto, Savonlinnan opettajankoulutuslaitos, s. 21-39.
- Jacobsen, D-I., 2012, *Förståelse, beskrivning och förklaring* – introduktion till samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete. 2:1 uppl., Studentlitteratur, Lund.
- Jacobsen, D-I., 2017, *Hur genomför man undersökningar?* Introduktion till samhällsvetenskapliga metoder, 2. uppl., Studentlitteratur, Lund.
- Johansson, E. & Pramling Samuelsson, I., 2007, ''Att lära är nästan som att leka'': lek och lärande i förskola och skola, Liber AB, Stockholm.
- Kurki, Leena., 2000, *Sosiokulttuurinen innostaminen*, Vastapaino, Tampere.
- Lag om småbarnspedagogik 13.7.2018/540, Finlands författningssamling*. Tillgänglig: <https://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2018/20180540> Hämtad: 1.4.2021.
- Laine, T., 2018a, *Kirjahistorian perusteet ja tutkimus*, Tillgänglig: https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/149440/Kirjahistorian_perusteet_ja_tutkimus_Tuija_Laine.pdf?sequence=3 Hämtad: 20.9.2020.
- Laine, T., 2018b, *Lukeminen–yksityinen vai yhteisöllinen tapahtuma?*, *Kasvatus & Aika*, 12(2), s. 21-35. Tillgänglig: Google Scholar Hämtad: 12.6.2020.
- Logan, J.A., Justice, L.M., Yumus, M. & Chaparro-Moreno, L.J., 2019, When children are not read to at home: The million word gap. *Journal of Developmental & Behavioral Pediatrics*, 40(5), s. 383-386. Tillgänglig: https://earlychildhood.ehe.osu.edu/files/2019/11/When_Children_Are_Not_Read_to_at_Home_The_Million.9.pdf Hämtad: 12.2.2020.
- Lundberg, I., 2010, *Läsningens psykologi och pedagogik*, Natur & Kultur, Stockholm.
- Nurmilaakso, M. & Välimäki, A-L., 2011, Lapsi ja kieli, kielellinen kehittyminen varhaiskasvatuksessa, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos.
- Plan för småbarnspedagogik på svenska i Esbo, 2019, Tillgänglig: <https://www.esbo.fi/sv->

[FI/Utbildning_och_fostran/Smabarnspedagogik/Bra_att_veta_om_smabarnspedagogik/Plan_for_smabarnspedagogik](#) Hämtad: 27.3.2021.

- Repo, L., Paananen M., Eskelinen, M., Mattila, V., Lerkkanen, M-K, Gammelgård, L., Ulvinen, J., Marjanen, J., Kivistö, A. & Hjelt, H., 2019, *Varhaiskasvatuksen laatu arjessa* - Varhaiskasvatussuunitelmien toteutuiminen päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa. Tillgänglig: https://karvi.fi/app/uploads/2019/09/KARVI_1519.pdf?fbclid=IwAR2B63qTiqpDg2C445yOwBPHIXpKCn77I1z3OmzRFBwvQltOAN8nrFJ118s Hämtad: 6.9.2019.
- Sarmavuori, K., 2003, *Alkuaskelet äidinkielen ja kirjallisuuteen*, Äidinkielen opetustieteen seura ry, Espoo.
- Skärsäter, I. & Ali, L., 2012, Att använda internet som datainsamling. I: Henricson, M., (red.), *Vetenskaplig teori och metod: från idé till examination inom omvårdnad*, Studentlitteratur, Lund, s. 251-267.
- Svensson, A-K., 2009, *Högläsning i förskola och förskoleklass – hur vanligt är det?*. Tillgänglig: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:883831/FULLTEXT01.pdf> Hämtad: 12.12.2018.
- Svensson, A-K., 2005, *Språkglädje: språklekar i förskola och skola*, Studentlitteratur, Lund.
- Säljö, R., 2014, *Lärandet i praktiken: ett sociokulturellt perspektiv*, 3 uppl., Studentlitteratur, Lund.
- Tjersland, O-A., Engen, G. & Jansen, U., 2011, *Allianser. Värderingar, teorier och metoder i socialt arbete*. 1 uppl., Studentlitteratur, Lund.
- Utbildningsstyrelsen, 2018, *Grunderna för planen för småbarnspedagogik*. Tillgänglig: https://www.opf.fi/sites/default/files/documents/grunderna-for-planen-for-smabarnspedagogik-2018_0.pdf Hämtad: 2.3.2021.
- Utbildningsstyrelsen, 2021, *Småbarnspedagogik*, Tillgänglig: <https://www.opf.fi/sv/utbildning-och-examina/smabarnspedagogik> Hämtad: 18.3.2021.
- Williams, P. & Sheridan, S., 2011, *Barns lärande i ett livslångt perspektiv*, Liber AB, Stockholm.

BILAGOR

Bilaga 1. Följebrev

Hej! Vi är två socionomstuderande från yrkeshögskolan Arcada. Vårt examensarbete är ett beställningsarbete av Esbo stad och en del av projektet ”En utredning om hur mycket personalen läser för barnen och annars använder böcker i sin verksamhet.” Syftet med undersökningen är att kartlägga hur ofta högläsningen sker på era enheter och vad ni anser att den pedagogiska målsättningen med läsningen är?

Informationen kommer att användas som stöd för Esbo stads nya lässtrategi. Vi önskar att ni skulle vara villiga att delta och dela med er av era professionella erfarenheter och synpunkter i undersökningen.

Vi har sammanställt frågor på ett elektroniskt frågeformulär som ni hittar under följande länk:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSexl4BF4ZzydeuRDDlx0jHQVz2Hqja3PrIXLO3vvAV_wfYX6Q/viewform?vc=0&c=0&w=1

Vi hoppas att varje barngrupp per enhet har möjlighet att besvara enkäten. Undersökningen kommer att vara konfidentiell och det kommer inte fram namn eller enheter.

All data kommer att lagras så att ingen obehörig når det. Undersökningsdata kommer att förstöras, när undersökningen är färdig.

Det tar cirka 5–10 minuter att besvara enkäten. Deltagandet är frivilligt, men vi hoppas att så många som möjligt svarar på enkäten. Sista inlämningsdatum är x.x.2019. Undersökningens resultat kommer att presenteras på hösten 2019. Tack för att ni deltar i undersökningen!

Med vänlig hälsning,

Linda Hagström

Sofia Sjöblom

XXX

XXX

XXX

XXX

Yrkeshögskolan Arcada – Socionom

Handledare Noora Lohi

XXX

Bilaga 2. Enkät

Hur mycket läser man för barnen?

Deltagandet är konfidentiellt och ingen kommer att veta vem som har deltagit i undersökningen. Genom att delta i denna undersökning kan du bidra till att utveckla den kommande lässtrategin. Din åsikt har stor betydelse och är väldigt uppskattad, så var snäll och ta dig tid för att fylla i detta frågeformulär. Det tar cirka 5-10 minuter att fylla i frågeformuläret. Tack!

1. Hur ofta sker högläsning av barnlitteratur i hela gruppen per vecka? (Välj ett alternativ)

0 gånger

1-3 gånger

4-6 gånger

7-10 gånger

över 10 gånger

2. Hur ofta sker högläsning av barnlitteratur i smågrupp med ca. 2-6 barn per vecka? (Välj ett alternativ)

0 gånger

1-3 gånger

4-6 gånger

7-10 gånger

över 10 gånger

3. Hur ofta sker högläsning av barnlitteratur individuellt med ett barn per vecka? (Välj ett alternativ)

0 gånger

1-3 gånger

4-6 gånger

7-10 gånger

över 10 gånger

4. Hur ofta per vecka anser du att man bör läsa barnlitteratur för barnen inom småbarnspedagogiken? (Välj ett alternativ)

0 gånger

1-3 gånger

4-6 gånger

7-10 gånger

över 10 gånger

5. Känner du att det finns tillräckligt med tid att läsa högt för barnen? (Välj ett alternativ)

-Alltid

-Ofta

-Ibland

-Sällan

-Aldrig

6. Vilken är den oftast förekommande gruppstorleken vid högläsning? (Välj ett alternativ. Om du väljer alternativet annat/muu, men inte vill kommentera, sätt ett sträck)

- Hela gruppen

- Smågrupp (2-6 barn)

- Individuellt med ett barn

- Övrigt: (Möjlighet att svara med egna ord)

7. Hur länge läser ni högt per gång? (Välj ett alternativ)

under 5 min

6-10 min

11-16 min

över 20 min

8. Brukar ni diskutera böckernas innehåll efter att ni har läst för barnen? (Välj ett alternativ)

- Varje gång
- Ofta
- Ibland
- Sällan
- Aldrig

9. Hur viktigt anser du att följande är för barnets utveckling? (1= Inte alls viktigt och 5= Mycket viktigt)

RADER

KOLUMN

- Stärker språkutvecklingen	1 Inte alls viktigt
- Ökar koncentrationsförmågan	2
- Ger möjlighet till växelverkan	3
- Främjar lugn och ro	4
- Stärker fantasiförmågan	5 mycket viktigt
- Att lära sig något nytt	
- Att ta till tals något viktigt	

10. Hur anser du att högläsningen påverkar barnets utveckling? (Välj tre alternativ. Om du väljer alternativet annat/muu, men inte vill kommentera, sätt ett sträck)

- Stärker språkutvecklingen
- Ökar koncentrationsförmågan
- Ger möjlighet till växelverkan
- Främjar lugn och ro
- Stärker fantasiförmågan
- Att lära sig något nytt
- Att ta till tals något viktigt
- Övrigt: (Möjlighet att svara med egna ord)

11. Vilken sorts litteratur använder ni? (Fler alternativ kan väljas. Om du väljer alternativet annat/muu, men inte vill kommentera, sätt ett sträck)

- Sagobok
- Bilderböcker
- Faktabok
- Ljudbok
- Rim och ramsor

- Sångbok
- Övrigt: (Möjlighet att svara med egna ord)

12. Hur väljer ni böckerna som ni läser? (Välj tre alternativ. Om du väljer alternativet annat/muu, men inte vill kommentera, sätt ett sträck)

- Utgående från gruppens tema
- Utgående från barnens förslag
- Utgående från kulturella fenomen eller årstider/traditioner
- Behov i gruppen eller enskilda barn
- Tar spontant en bok
- Övrigt: (skriv ditt svar)

13. Övriga kommentarer: